

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Nr. de Duminecă:
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiadă.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Copiii nimănui.

Paris, 25 Decembrie.

Stimate Domnule Goga,

În numărul 240 al «Tribunei», D-Voastră descrieți deplorabila stare materială și intelectuală a studențimii românești din Cluj. Vina pentru starea lor mizerabilă cade pe societate, dar în mare parte și pe ziaristică și pe ei înșiși. Cine știe de dânsii? Cine știe de viața și nevoile lor? De un an de zile primesc mai toate ziarele din Austro-Ungaria; despre starea societății nu aflu însă nimica. Cu asemenea lucruri zia-
rele nu se ocupă.

În Rusia, în fiecare universitate se fac asociațiuni studențești generale și asociațiuni studențești după locul lor natal; de pildă asociația studenților basarabeni, caucazieni etc. Toate la un loc și fiecare în parte au casa lor, unde adună banii strânși de la fiecare student în măsura stării lor. Se adună la sfat, alege casieri, controlori, conducători. Fiecare asociație cunoaște starea materială membrilor ei și, după putere, ajută pe cei mai nevoieși, plătește didactrele, instalează masa studențească la care, cu un preț moderat pentru unii, gratuit pentru alții, li se dă mâncare sănătoasă și ieftină.

La toate aceste trebuiesc bani și numai din colectele de la studenți nu se satisface. Fac deci apel prin ziare, adună-bani de pe la cunoscuți, dau baluri sub patronajul damelor distinse din societate, dau concerte și reprezentații teatrale și într'asa mod societatea este totdeauna în curentul nevoilor a-și aduna banii trebuincioși. Toată inițiativa, girarea afacerilor, colectele, distribuirea banilor, aranjarea de spectacole, controlul, — toate sânt în mâna lor.

Una-i când colectele se fac din partea unei societăți și alta-i când fiecare în parte caută bani pentru dânsul. Ceeace se poate face pentru o societate, nu se face pentru privați. Chiar eu am primit multe scrisori de la studenți din Cluj și Pesta. Dintâi, după vreo câteva scrisori, am trimis cât mi-a dat mâna (pe dibuite), dar văzând că mă îndesesc cu scrisorile, am început a avea grijă să nu fiu exploatat și am curmat orice trimiteri de bani.

Când cererile s'ar face din partea societății studențești ar avea crezare și fiecare, după putere și dorință, le-ar veni într'ajutor și ar fi sigur că ajutorul va fi dat anume cui se cuvine. Numai într'asa mod s'ar putea ameliora starea studenților. Și în toate pricina nereușitei e neștiința de cauză. Dacă se și dă, se dă cu ochii închiși și cei ce dau adeseori se văd pîciliți și în curând pierd avântul de a sprijini pe dibuite.

Ziaristica mai nu se ocupă cu nevoile societății. Articolul D-Voastră e primul articol în cazul acesta. Ziaristica mai întâi e datoare să studieze starea societății, să descopere toate boalele și să caute remediu

pentru a le vindeca. Răul odată cunoscut, trebuie combătut până la stăpîrea lui. Nu trebuie să se mărginiască la un singur articol sau anunț, ci trebuie să revină mereu până va fi cunoscut de toată lumea și înlăturat.

Vorba lui Caton.. dar tot Cartagena trebuie dărimată; sau Dariu!.. Nu uita pe Atenieni! Români, nu uitați cutare sau cutare nevoie urgentă!

Vă doresc reușită cu toate articolele D-Voastră.

Cu toată stima

Vasile Stroiescu.

Tratatulele de împăcare.

DI Dr. Ioan Mihu ne adresează următoarele rînduri:

Stimate Domnule Redactor,

N'aș dori să fi dat ansă la neînțelegeri sau bănueli și, prin aceasta, să fi provocat vre o diversiune nedorită de mine, — cum face impresie articolul D-Voastră din 17/30 Noiembrie. Vă rog deci respectuos să binevoiți a da loc în prețuitul D-Voastră ziar următoarelor declarații:

I. Dacă este vorba de »stabilirea unei responsabilități« în chestia tratatulelor de împăcare, nu este nevoie de a lungi discuția și cercetările D-Voastră pe această temă, căci, iată, marele vinovat se anunță însuș.

Prea bucuros iau asupra mea: tot ridicolul »comediei« — cum spuneți D-Voastră — și toată răspunderea politică și tot odiul nesuccesului acțiunii — cum spun eu.

Vă declar sincer, domnule redactor, că eu suport foarte ușor această răspundere, pentru că am liniștea senină ce ți-o poate da numai conștiința datoriei împlinite cu cinste și credință.

Cu tot ridicolul, ce-l accentuați, și cu toată modestia, ce nici când nu mi-a lipsit, pot spune că sânt mândru de tot ce am făcut în această chestie. Aștept deci în toată liniștea verdictul de achitare, care mai curând sau mai târziu are să urmeze cu siguranță.

II. Susțin și după »tragicomicul« sfârșit al acțiunii — cum scrieți D-Voastră — că intențiunile guvernului în ce privește împăcare sânt sincere și serioase. Afirmația aceasta mi-o întemeiez pe anumite indicii.

Azi vară mi-s'a spus în mod mai vag, iar mai târziu ceva mai concis cari sânt concesii reale la cari ne-am putea aștepta. Azi sânt pe deplin informat despre ele și cunosc și ce ni se cere în schimb.

Aceste sânt indiciile mele, stimate domnule redactor. Deci nu am vorbit în vînt. Fără îndoială, rămâne de discutat dacă aceste concesii sânt sau nu sânt de ajuns.

Dacă vă interesează opinia mea personală în chestia aceasta, o găsiți exprimată în convorbirea avută cu unul dintre redactorii D-Voastră. Recunoașterea unei greșeli este întotdeauna un semn de îndreptare. Recunosc deci și eu că am greșit, din lipsă de experiențe îndestulitoare în asemenea chestii.

Poate ar fi fost bine să mă îngrijesc de un act notarial în toată regula, sau de 2 martori, pentru a mă putea referi la ei în caz de nevoie.

III. Este departe de mine gândul de-a arunca »o parte de răspundere pentru zădărnicierea tratatulelor și asupra unor membri marcanți ai partidului național«, și de-a căuta să pun vina pe alții.

Astfel de proceduri nu intră în obiceiurile mele!

Tot ce am afirmat este că în această privință »am aflat oarecari greutăți« și a-cesta aste adevărul curat.

Mie îmi plac mult lucrurile precise și țin ca chestiunile mai grave să fie formulate în scris.

Am cerut, deci, unor membri marcanți ai partidului național dintru'nceput — și dorința mi-am înțeles-o în repetate rînduri — să-mi comunice în mod precis care ar fi să fie programul partidului și atitudinea deputaților, în cazul dacă acțiunea începută ar reuși?

Dacă ar fi fost vorba să am și mai departe rol activ în aceste tratative, pentru orientarea mea sigură eu aș fi socotit lucrul acesta absolut necesar. N'am putut însă obține precizarea dorită. Fără îndoială nu din rea voință sau iubirea de comodate a membrilor cărora m'am adresat, ci probabil — fiindcă le-am cerut un lucru prea mare, pentru care nu au putut să-și asume răspunderea.

Aceasta este greutatea despre care am pomenit și nimic alta, domnule redactor.

Dar ne mai fiind vorba de continuarea acțiunii ce a fost în curgere, chestiunea aceasta azi nu mai e actuală. Deci o discuție pe această temă ar fi fără rost.

IV. Pentru că lumea să rămână pe deplin orientată, voi mai lămuri un singur moment.

Tocmai fiindcă rezultatul final a fost problematic, pentru a nu angaja pe nimeni în nici o direcțiune și a nu prejudeca nimic — am ținut dintru'nceput să dau demersului meu un caracter strict personal. Astfel și consecințele sânt ușor de suportat și mă privesc numai pe mine. Iar eu bucuros port aceste consecințe.

Subliniez anume că dirigenții partidului național nu au avut nici un amestec în întreaga afacere și, prin urmare, criticile la adresa lor sânt gratuite.

La început am avut de gând să cer avizul comitetului, dar mi s'a spus de unii domni că nu e consult s'o fac. M'am conformat.

Cu aceste, chestiunea aceasta pentru mine este deplin terminată și, în public, nu o voi mai discuta.

Vă salut respectuos.

Vinerea, 2 Decembrie 1910.

Dr. I. Mihu.

Șirele de mai sus ale d-lui Mihu, vorbesc îndeajuns, și noi, dacă factorii vizati direct nu simțesc nevoia altor deslușiri, n'avem nimic în contra de a ne declara mulțumiți cu ele.

Mărturisim însă că ni-am închipuit că la terminarea tratativelor se va face lumină deplină și că curiozitatea noastră în privința aceasta e de ajuns de motivată de dorința de a da publicului orientarea ce o așteaptă într-o chestiune de o atât de capitală importanță pentru politica noastră națională. Decumva sânt însă la mijloc iar mari considerații de înaltă diplomatie, pentru cari, noi, cei drept, nu prea avem convenita apreciere, renunțăm bucuros la dorința ce am exprimat.

Mai vedem apoi, că dl Mihu a interpretat cuvintele noastre «comedie» și «tragicomedie», în senzul unei ironii la adresa rolului d-sale; încât ar reeși aceasta într-adevăr din context, ținem să declarăm că ele aveau intenția să exprime numai neîncrederea noastră în intențiile serioase ale guvernului.

Declarațiile dlui Mihu publicate în ziarul nostru au fost reproduse de toată presa românească. «Gazeta Transilvaniei» și «Telegraful român» le înregistrează nu mai cu un mic comentariu, promițând a reveni asupra lor. Toate ziarele noastre recunosc fără rezervă importanța acestor declarații.

«Siebenbürgisch deutsches Tageblatt» de asemenea le reproduce, dar nu face nici un comentariu. Același ziar reproduce în in-

tregime și articolul nostru de fond «Viena» (Nr.-ul 232).

San Giuliano despre tripla alianță. Din Roma se telegrafiază: În discuția asupra bugetului ministerului de externe a luat cuvântul și ministrul de externe San Giuliano, pentru a răspunde oratorilor opoziționali. Apărind tripla alianță, San Giuliano a constatat legăturile cordiale ce există între cele trei state ale triplei alianțe, care urmărește numai asigurarea păcii europene. San Giuliano s'a declarat și în contra demonstrațiilor antisustriace, spunând că aceste manifestații ireverente nu exprimă sentimentele majorității și organizatorii lor ar da dovadă de mult patriotism, înțelegând cu ele.

Poporul petrece...

Cernăuți, 2 Decembrie.

Ziarul «rău redactat» și căruia mulți îi separe groapă, pe când nici n'au presupus semne de moarte, nu mai apare. Cei mai satisfăcuți vor fi de bună seamă aceia, cari au trebuit să-și apere în ziare străine sau de peste hotare, pe lângă convingeri isvorite dintr-o nesfârșită fiamantare sufletească și mente să reprezinte unicele soluții pentru marea problemă națională la ordinea zilei, și mici afaceri personale mai ales la ordinea zilei.

Acum, după ce «Patria» a murit, expatriții se vor întoarce la aceeași activitate netulburată — în toate privințele — fericiți, fără îndoială, cât privește judecata imparțială a vremii. Se poate vorbi și despre alții, cari și-au cernit adâncul gândirii cu regrete, nu de alta, dar această «Patrie», care nu mai este, a cuprins în coloanțele sale pacea unor ani, ce trecură fără urmă, singurii prietnici caracterului nostru.

Și acum se întreabă lumea de ce a murit atât de pe neașteptate? O sârmană «Patrie» într-o sârmană Bucovină e natural să prefere moartea fără lungă agonie unei

veșnice agonii de mizerie, cu mulți abonați și puține parale. Sau diagnoza «Controlei» să fie mai pătrunzătoare? Poate fi și un mic adevăr în svonul, că «serul 606» a doctorului din Suceava are un efect neașteptat, dar un om de «știință» mi-a des-fășurat întreaga afacere ca o problemă logică și pe mormântul «Patriei» va crește următoarea înțelepciune aristotelică: În curând se apropie alegerile; și, ori și cât ne-ar înduioșa durerile intelectuale, unicul vot al mulțimii e mântuitor pentru noi, și aceasta cu atât mai mult, cu cât apeluri către alegători au fost lansate și din alte părți, mai ales din alte părți. Deci moară «Patria», trăiască «Foaia Poporului».

În vreme ce Marea Adunare Națională neîndurată își rostia sentința asupra nenorocitei «Patrii» ca acea mulțime din bibliie stigând «Răstignește-l, Răstignește-l», în Suceava, vechea capitală a Voievozilor moldoveni și noua reședință a Zionismului, țigănul Matei și jidanul Spielmann, și mulți alți jidani și țigani, mișcau sufletele românești și dulci note picurate ale unui vals se îngânau cu nobila limbă germană... Poporul petrece.

Au mai fost serate dansante în Radăuți, două în Suceava, și în momentul, când scriu aceste rânduri, lumea românească petrece în Humor. Vor fi și în Câmpulung, Cernăuți, Sirete. Și, fără îndoială, sânt foarte bucuroși, că pot vorbi și despre atâta. De altfel liniște, tăcere, pace, seninătate, tihnă, comoditate, răgaz.

Ar fi un cinic M. fisto pentru domniile deputați, când la finea sesiunii cineva ar rezuma ce s'a făcut și ce nu s'a făcut. Legile pentru barieră, pentru crîșme și toate legile dlui Ociul, exoperate și neexoperate, se vor lavi neconținut de straniile cuvinte, că Rușii sânt băștinași, că Bucovina se romanizează, și afară de frumoasa vorbire în delegațiunea austriacă a dlui Simionovici, toată viața parlamentară, politică, națională și culturală a deputaților e foarte redusă. Și în urma conducătorilor, întreg poporul

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Reînfoarcerea.

Traducere după Guy de Maupassant.

Marea biciuește țărnuț cu talazul său scurt și monoton. Nori albi și mici trec repede de alungul bolței mărețe a cerului albastru, târați de vântul repede, ca niște păsări; și satul, în încrețitura văii ce scoboară spre ocean, se prăjește la soare.

Chiar la intrare, casa Martin Lévesque, singură la marginea drumului. E o mică locuință de pescar, cu ziduri de argilă și cu acoperișul de paie, împodobit cu câteva mănunchiuri de stânjenii albaștri. O grădină mare cât o batistă, în care cresc câteva cepe, verze, pătrunjel și hămațuchi, se resfață dinaintea porței. Un gard o îngrădește în lungul drumului.

Omul e la pescuit, și femeia, dinaintea căsuței, drege lațurile unei rețele mari, întinsă pe zid ca o pânză de paianjen.

O fetiță de vre-o paisprezece ani, la intrarea grădinei, așezată pe un scaun de pai, aplecată înapoi și rezemată cu spatele de drugul porței, cârpește niște rufe, rufe de sârman, petice și răsfoite. O altă strengăroaică, mai tinăra cu vre-un an, leagăna pe brațe un copilăș mititel, fără mișcări și fără grai încă; și două noduri de doi și trei ani, tolăniți pe pământ, nas în nas, scormonesc cu mâinile lor neîndemânate și își aruncă pumni de praf în față.

Nimeni nu vorbește. Numai țâncul pe care se

încercă să-l adoarmă plânge într-una, cu o voce ascuțită și plâpândă. O pisică doarme pe fereastră; și câteva mixandre deschise fac la temelia zidului un frumos șirag de flori albe, peste care bazează un roi de muște.

Fetița care coase aproape de intrare, strigă de odată:

— Mamă!

Mama răspunde:

— Ce ai!

— Iată-l din nou.

Sânt îngrijată de ast' dimineață, pentru că un om tot dă țărcoale în jurul casei: un bătrân sărac, după înfățișare.

L-au băgat de seamă când se duceau să însoțească pe tată la barcă. Era așezat pe marginea șanțului, în fața porței lor. Apoi, când s'au reîntors dela plajă, l-au regăsit acolo, iscodind casa. Părea bolnav și foarte nenorocit. Nu se mișcase de mai bine de o oră; apoi văzând că era luat drept un rău făcător, se ridica și plecase târând piciorul.

Dar îndată l-au văzut revenind cu pasul său încet și obosit; și se așezase din nou, pușin mai la vale de astădată, ca pentru a le pândi.

Mamei și ficelor le era teamă. Mama mai ales se săcăia mereu — e fricoasă de felul ei, și omul său, Lévesque, nu venea dela mare decât înspre amurg.

Bărbatul său se numea Lévesque; pe ea o chema Martin, și îi botezaseră Martin-Lévesque. Iată pentru ce: ea luase în căsătorie la primul măriș un matelot cu numele de Martin, care se ducea în toate verile la Terre-Neuve, la pescuitul morunului. După doi ani de măriș, îi dădu o fetiță și

era din nou însărcinată de șase luni, când bastimentul care ducea pe bărbatul său, Deux-Soeurs, o barcă de Dieppe cu trei catarge, pieri.

Nu se mai află nimic de el; nici unul din marinarii care se îmbarcase pe el nu s'a mai întors. Fu crezut pierdut cu totul.

Martina își aștepta omul, timp de 10 ani, crescând cu mari străduințe cei doi copii; apoi, fiind cu stare, și femeie de treabă, un pescar din ținut, Lévesque, văduv, cu un băiat, o ceru în căsătorie.

Il luă, și avu de la el încă doi copii în trei ani. Trăiau de azi pe mâine, muncind din greu. Pănea era scumpă și carnea aproape necunoscută în casă. Câte-odată iarna, în timpul lunilor de vijelie, se împrumutau la brutar. Cu toate acestea miștelei erau sănătoși. Se vorbea adesea: — Sânt oameni de ispravă Martin-Lévesque. Martina e îndurătoare la suferință, și Lévesque n'are pereche la pescuit.

Fetița așezată lângă drugul porței, continuă:

— S'ar zice că ne cunoaște. Poate că e vre-un sârman din Epreville sau din Auzebosc.

Dar mama nu se înșela. Nu, nu, mai mult ca sigur că nu era de prin ținut.

Cum nu se mișca mai mult ca un stâlp, și își ațintise ochii cu stăruință spre locuința Martin-Lévesque, Martina deveni furioasă, și frica făcându-o curajoasă, apucă o lopată și eși dinaintea porții.

— Ce faci acolo? — strigă ea spre vagabond.

El răspunse cu o voce răgușită:

— Mă odihnesc! Îți fac rău?

Ea urmă:

— Nu, dar par'că ai iscodi dinaintea casei mele.

Omul răspunse:

doarme ori petrece. Și avem societăți multe cu statute largi și strălucitoare programe.

Iată, ce nota cineva în anul trecut: »Linștea aceasta, care seamănă foarte bine cu o apă tulbure, unde se poate pesui după plac, pare că e rodul politicii, ce se face de ani încoace. Se înțelege, nu trebuie să fie nime atât de idealist — pentru că viața e cea din urmă ideală — să pretindă dela candidatul pentru marele parlament de poare robite, ca să fie un nou Messia, care în grădina Gethsemani să se coboare întru împlinirea mulțimii gata să-l sfășie, și prin sine să răscumpere mântuirea omenirii.

Dar deputații noștri (din Bucovina N. aut.) alergând după majoritate au smuls prin promisiuni — ce nu s'au ținut — azi voturile unei stări, mâine alții voturile altei stări, și așa înainte cu înfrigorare succese și mai înfrigorare politici de caste. N'a fost principiul unei lupte naționale a cător-va mii de Români în contra multor mii de străini veniți și împuterniciți pe pământul nostru.

Această luptă de caste, susținută de interese și politică personală, a trebuit să devie periculoasă pentru o frântură de popor strâmtorat de neamuri bine întărite și înainte de toate solidare. Așa, Rușii au mai multe școli și cu mult mai bine organizate. Nemții ne cumpără pământurile, Jidani ne strâng banii, stăpânirea ne înlătură limba, și noi — ne certăm.

Și n'avem puterea morală să apucăm o altă cale și să conducem afacerile noastre în mod cinstit și desinteresat, căci ea a fost distrusă prin aceeași luptă de caste. Iar în referințele de astăzi sarcina unui conducător, pătruns de nevoile tuturor Românilor din Bucovina, e grea, aproape imposibilă, pentru că lipsește o opinie publică întemeiată pe sentimente pur naționale. Și eu cred că nici o lege existentă sau închipuită, votată fie și în parlamentul din Viena sau Pesta, n'ar pute împiedeca ca opinia publică românească să se exprime pro sau contra unui

fapt până la violență — și n'ar fi în stare să distrugă sentința acestei opinii publice. (O spun, pentru că s'a afirmat contrariul!) Atunci am avea conducători buni, iar pe de altă parte ar fi dată posibilitatea unei acțiuni comune, desbrăcate de personalități.

Iată una dintre cele mai cardinale probleme, ce ni-se impune: Intemeierea unei opinii publice capabile de reacțiune și capabile de control, o opinie publică serioasă și superioară, care să și conducă aspirațiunile și să ia parte la ori și ce manifestare de interes general românesc. Spre acest scop mi-se par nimerite — foarte nimerite și necondiționate necesare în familii și în școli, în școli, domnilor! — conferințe cu materie absolut națională și ținute cu mult mai puțin rezerve decât până azi și în cercuri cât se poate de largi, — un apel către conștiința tuturor Românilor din Bucovina.

Căci n'aș voi să fim întrecuți de Jidani în frunte cu societatea lor »Tikwah«, care și-a angajat pe cei mai buni oratori evrei, cari fără repaos țin conferințe din oraș în oraș și trezesc la noua viață spiritul iudevesc.

N. I. Russu

Situația politică.

Dreptul limbii croate. — Ședința Camerii. — Reforma electorală.

Discuția asupra indemnității a început să ia proporții neașteptate de guvern și soarta proiectului e amenințată azi de un grav conflict cu delegații saborului din Agram. Dreptul limbii croate în camera ungară a fost contestat și ieri din partea președintelui și încă într-o formă prea categorică decât ca deputații croați să nu încerce o reparație serioasă a dreptului lor garantat în articolul 59 din legea transacționistă din 1868. În ședința de ieri adică deputatul croat *Luchinić* a fost somat de președinte să vorbească ungurește și să nu abuzeze de-un drept, care e tolerat numai de partidele ungurești. Bine înțeles că declarația președin-

telui a atârșat și mai mult jignirea legitimă a Croaților și că ei nu vor renunța nici în ultima consecință de dreptul lor. Au hotărât chiar că, pentru a da o lecție meritată Ungurilor de cum trebuie respectate drepturile constituționale, vor improviza o obstrucție aprinsă, încă în cursul discuției asupra proiectului de indemnitate și astfel vor cauza atât partidului guvernamental cât și guvernului o situație din cele mai dificile.

Iar dacă partidele ungurești s'ar prinde totuși să zădărnicească dreptul Croaților, chestiunea va lua în mod firesc proporțiile unui nou conflict și încă foarte grav, cu Croația.

După ședința de ieri, delegații Croației au avut o intimă consfătuire și au hotărât să ducă lupta până în pânzele albe. Și delegații croați își dau bine seama că dacă s'ar arăta chiar și numai o clipă șovăitori, dreptul limbii lor va suferi o atingere ireparabilă. Chiar în ședința de azi ei vor lua din nou cuvântul și vor vorbi exclusiv croăște.

Noi vom urmări cu viu interes lupta aceasta a Croaților, deoarece dreptul limbii lor e cea dintâi expresie, în parlamentul unguresc, a caracterului poliglot al Ungariei constituționale și deoarece prevedem într'un timp, adevărat că prea îndepărtat încă, îndreptățirea tuturor limbilor nemaghiare în camera ungară, drept o consecință naturală a evoluției istorice a țării noastre.

În ședința de ieri a Camerii, deputatul opoziționist *Bakonyi* a readus în discuție, după atâta amar de vreme, chestiunea reformei electorale și e poate semnul vremii, că partidele ungurești au rămas absolut refractare la insistențele ce a depus di *Bakonyi* pentru votul universal. Dorința cea mai arzătoare a popoarelor e desconsiderată și azi ca și în trecut de acest parlament reacționar și se pare că spiritul unguresc nu e capabil să primească indemnul vremilor nouă, decât de sila unor

— Eu nu fac rău nimănui. Nu e voie să te așezi pe drum?

Ne mai găsim ce răspunde, ea intră înăuntru. Ziua se scurse încet. Pe la amiază omul pieri. Dar reveni pela cinci. Seara nu se mai văzu.

Lévesque se întoarse într'amurg. I se spuse istoria. El încheie:

— E vre-o pierde-vară sau vre-un răutăcios. Și se culcă fără grijă, în timp ce tovarășa sa, se gândea la acea haimana care o privise cu ochi așa de ciudați.

Când se crepă de ziua bătea un vânt puternic, și matelotul văzând că nu se poate imbarca, ajută pe nevastă la dresul rețelelor.

Pe la nouă ore, fata cea mai mare, o martină, care se dusesse să cumpere pâine, se întoarse alergând, cu fața speriată, și strigă:

— Mamă, iată-l din nou!

Mama se turbură și galbenă zise omului său: — Du-te de-i vorbește, Lévesque, să nu ne mai pânzească așa, că mie îmi face rău.

Și Lévesque, un matelot bine făcut, cu fața cărămizie, cu barba stufoasă și roșie, cu ochiul albastru străpuns de un punct negru, cu gâtul gros, înfășurat veșnic cu o broboadă, de teama vântului și a ploii în largul mării, ieși domol și se apropie de vagabond. Și începură să vorbească.

Mama și copiii îi priviau de departe, îngrijați și tremurând. Deodată necunoscutul se ridică și se îndreaptă împreună cu Lévesque, spre casă.

Martina, speriată, se trase înapoi. Omul său îi zise:

— Ade-i nițică pâine și un pahar de cidru. N'a mâncat nimic de alaltăieri.

Și intrară amândoi în casă, urmați de femeie și copii.

Vagabondul se așează, și începu să mănânce, cu capul plecat sub privirile tuturor.

Mama, în picioare, îi privia îngrijată; cele două fete, Martinele, rezemate de ușă, una ținând în brațe pe cel mai mic, îndreptau spre el privirile lor lăcomi, și cele două noduri așezate în cenușa sobei, încetaseră de-a se mai juca cu tînjirea neagră, ca pentru a privi și ei pe acest necunoscut.

Lévesque, luând un scaun, îl întrebă:

— Așa dar, vii de departe?

— Viu dela Cete.

— Pe jos, așa!

— Da, pe jos. Când n'ai cu ce, ești nevoit.

— Și unde te duci acum?

— Am venit aci.

— Cunoști pe cineva?

— Se poate.

Tăcură. El mânca liniștit, cu toate că era flămând, și bea câte-o înghițitură de cidru după fiecare îmbucătură de pâine.

Avea o față veștejită, încrețită, slăbănoagă peste tot, și părea să fi suferit mult.

Deodată, Lévesque îl întrebă:

— Cum te numești?

El răspunde fără a ridica nasul:

— Mă numesc Martin.

O tremurătură ciudată zgudui pe mamă. Ea făcu un pas ca pentru a vedea deaproape pe vagabond, și rămase în fața lui, cu brațele atârând, cu gura deschisă.

Nimeni nu mai zicea nimic. Lévesque în fine continuă:

— Ești de aici?

El răspunde:

— Sânt de aici.

Și cum în fine ridică capul, ochii femeii și ai săi se întâlniră și rănaseră nemișcați, contopiți, ca și cum privirile s'ar fi animat.

Ea murmură cu o voce schimbată, joasă și tremurătoare:

— Nu ești tu, omul meu?

El răspunde domol:

— Da, eu sânt.

Nu se mișcă, urma să și mestece pâinea.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
furnisorul cutiilor ces. regale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

împrejurări de forță majoră. Și cine știe dacă însăși coroana n'a fost învinsă de stăruințele oligarhiei feudale, căci energia ei se cheltuiește acum în chestiunile militare și guvernul pare a fi la largul său ce privește ordinea chestiunilor ce trebuie să aborde în cameră. Reacțiunea țării tot mai întârzie încă, poate însă să izbucnească în fiecare clipă și sperăm că o nouă izbucnire a ei va reface în sfârșit caracterul învechit al regimului de astăzi.

Intre chestiunile ce sânt anunțate la ordinea zilei după discuția indemnitației, stau în primul rând *convenția comercială cu Serbia și privilegiul băncii austro-ungare*. Sesiunea parlamentară se apropie însă repede de terminul ei final, adică de anul nou și se prea poate că până și chestiunile aceste să fie trecute în sarcina sesiunii viitoare. Ce privește rîndul reformei electorale, — guvernul are singurul gând să-l pună cât mai departe în viitorul nesigur.

Declarațiile contelui Khuen.

De câteva zile comisia finanțară a camerei a luat în discuție proiectul budg.ului pe 1911. La discuție iau parte și miniștrii resorturilor speciale. Așa în ședința de ieri a comisiei a vorbit și contele Hérváry, în calitate de ministru al afacerilor interne și a făcut declarații vagi asupra reformei administrative ce planuiește. A spus că administrația comitatelor trebuie refăcută în spirit modern și înzestrată cu funcțiuni mai bine calificate și că reforma administrației trebuie să fie bună și solidă și în interesul soluției chestiunii de naționalitate.

Aceste declarații vagi și dodonice nu satisfac pe nimeni și rămâne ca înțelesul lor ascuns să se vadă în sesiunea parlamentară viitoare, cu prilejul discuției asupra reformei din chestiune.

Ședința camerei.

Budapesta, 3 Decembrie n. Ședința de azi a fost a oratorilor opoziționiști. Eitner (justhist) în reșe prin a polemiza cu vorbirea de alături a fostului prim-ministru Széll. Spune că mijloacele recomandate de Széll în scopul potestării venitorului statului nu sânt potrivite. Urcarea impozitelor

lui pe alcool nu va aduce rezultate favorabile. Atacă partidul guvernamental și zice că e identic cu vechiul partid liberal, și că are ca șef nevăzutul pe falimosul erou de batiste Perczel. (Sgomot și intreruperi).

Gedeon (kossuthist) atacă armata comună pentru spiritul ei anti-unguresc. Tüdös (justhist) spune că guvernul avea datoria să prezinte proiectul budg.itar. Somnă guvernul să și dea demisia, căci oopoziția e gata să voteze indemnitatea oricărui alt guvern.

A vorbit apoi contele Somssich. După pauză ministrul Lukács a răspuns la interpelarea de dăunări a lui Polónyi Géza, în chestiunea împrumutului de stat de 560 milioane.

Ședința de azi a fost tot atât de puțin împopulată ca și ședințele trecute. O leacă de animație s'a observat numai pe culoare, unde deputații erau preocupați de conflictul cu delegații croați.

Președințele delegațiilor croați, d. Nicolici a vizitat azi pe președintele camerei, pe Berzeviczy și i-a declarat că *Croații nu vor renunța nici odată la dreptul limbii lor și că vor uza de acest drept după bunul lor plac, ne tolerând nici o reducere în aceasta privință și necedând teroarei partidelor ungurești*. În acest caz de nevoie Croații sânt gata să obstrueze proiectul de indemnitate și vor vorbi exclusiv croăște.

Chestiunea școlii de fete din Arad.

Arad, 2 Decembrie.

Reuniunea Femeilor Române din Arad ne roagă, să publicăm pentru orientarea publicului pe care îl interesează chestiunea școlii de fete din Arad următoarele documente oficiale:

I.

Estras

din protocolul ședinței a III-a a Conzistorului plenar ținută în 25 Iunie (8 Iulie) 1910.

Nr. 26.

Esib. 3460/1910. Urmând la ordinea zilei afacerea școlii superioare de fete din Arad, se dă citire mai întâi raportului P. S. Sale părintelui Episcop diecezan Ioan I. Papp în chestiunea ajutorului de 60.000 (șasezeci mii) cor. votat din partea adunării generale a fondului diecezan pentru ajutorarea preoției, pentru

sustinerea școlii de fete de sub întrebare, care raport se află sub Nr. esib. 2923/1910 apoi se citește proiectul de acord între „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie” și între Conzistorul eparhial gr. or. rom. din Arad, relativ la înființarea și susținerea unei școli superioare de fete cu internat în Arad, care proiect a fost înaintat la Conzistor din partea comitetului „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie” prin P. O. D. dr. Nicolae Oncu, ca delegat al comitetului Reuniunii în această afacere și care proiect se află sub Nr. esib. 2731/1910, după aceea se citește raportul și respective observările P. S. Sale părintelui Episcop diecezan Ioan I. Papp față de proiectul de acord suspomenit, cari observări sânt cuprinse în esibitul conzistorial Nr. 3460/1910 în fine se dă citire scrisorii dlui Vasile Stroescu de datul Davos-Platz Șvizzera 28/10 Iunie 1910, în care numitul avizează Conzistorul diecezan greco-ortodox din Arad, că banii cari i-a dăruit „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie” i-a dăruit pentru afacerea și lărgirea școlii existente, înființată de Conzistorul greco-ortodox din Arad.” (Scrisoarea se află în arhivul conzistorial sub Nr. 2991/1910.)

Citindu-se aceste acte, după o desbatere meritorială a afacerii, la care iau parte asesorii conzistoriali, dr. Nicolae Oncu, Petru Truția, Roman R. Ciorogariu, Emanuil Ungureanu, George Purcariu și Vasile Goldiș (ca referent conzistorial) aduce următorul concluz:

„Pentru studiarea afacerii școlii de fete, Conzistorul plenar esmite o comisiune în persoanele asesorialor conzistoriali: Augustin Hamza, Roman R. Ciorogariu, Demetriu Muscan, Petru Truția, dr. George Adam, dr. Iustin Marșien, Emanuil Ungureanu și Vasile Goldiș.

Această comisiune va avea de președinte pe P. S. Sa părintele Episcop Ioan I. Papp și se însărcinează, ca la proxima ședință plenară a Conzistoriului să prezenteze acestuia un proiect de concluz definitiv, meritorial și motivat în afacerea școlii de fete, cu referință și la acordul proiectat între „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie” și între Conzistor în chestiunea școlii de sub întrebare.

D. C. M. S.

Pentru estras:
Vasile Goldiș,
secretar.

*) Conzistorul este în rătăcire, căci școala existentă este înființată de „Reuniunea femeilor române din Arad” și este numai predată în administrația Conzistorului, cu rezerva de a o reprimi.
N. Red.

Lévesque, mai mult mirat decât mișcat, înghin:

— Tu ești, Martin?

Celalalt zise liniștit:

— Da, eu sânt.

Și, al doilea bărbat, întrebă iarăși:

— Acum, oare de unde vii tu?

Cel dintâi istorisi.

— De pe coasta Africii. Ne-am răsturnat de-o stâncă. Am scăpat trei, Picard, Vatinel și eu. Și apoi am fost prinși de sălbatici cari ne au ținut 12 ani. Picard și Vatinel sânt morți. Un călător englez, m'a luat trecând și m'a readus la Cetie. Și, iată mă.

Martina a început să plângă, cu fața în șorț. Lévesque murmură:

— Acum, ce ne facem?

Martin întrebă:

— Tu ești omul ei?

Lévesque răspunse.

— Da, eu sânt.

Se priviră și tăcură. Apoi, Martin, privind copii, roată împrejurul lui, arată din ochi cele două fete.

— Sânt ale mele?

Lévesque răspunse:

— Ale tale.

El nu se ridică; nu le îmbrățișă; se încredinșă numai:

— Doamne, cum au crescut!

Lévesque continuă:

— Acum, ce ne facem?

Martin, nehotărât, nu se sinchisea încă. În fine se hotărî:

— Eu voi face după voia ta. Nu vreau să-ți fac vre un neajuns.

Am doi copii, tu ai trei, fiecare cu ai săi. Mama, a ta ori mea?

Primește cum îți va plăcea; casa însă, casa e a mea, având în vedere că mi-a lăsat o tata, că m'am născut în ea, și, că are actele la notar.

Martina plângea mereu, pe înfundate, în pânza albastră a șorțului. Cele două fete, se apropiaseră și priveau cu grijă pe tată.

El isprăvisse de mâncat, și zise la rîndul său:

— Acum, ce ne facem?

Lévesque avu o părere:

— Trebuie să mergem la preot, el va hotărî.

Martin se ridică, și cum mergea spre femeia sa, ea se aruncă la pieptul lui, plângând:

— Bărbatul meu! Iată-te! Martin, sărmanul meu Martin, iată-te! Și l ținca cu brațele deschise, părăsind fără veste de un vânt de altădată, de o lovitură puternică de amintiri care îi desvăluia cei douăzeci de ani, și primele îmbrățișări.

Martin, mișcat el însuși, o sărută pe bonet. Cei doi copii, dela sobă, începură să urle împreună, auzind pe mama lor plângând, și cel mai mic, în brațele mamei lui Martin, isbucni cu o voce ascutită ca o surlă stricată.

Lévesque în picioare, asteptă.

— Haidem, zise el, trebuie să ne lămurim.

Martin lăsă nevasta, și cum își privia fetele, mama le zise:

— Bărbat, sărutați pe tatăl vostru.

Ele se apropiară în același timp, cu ochii ușiți, mirate, și cam cu frică. Și le sărută una

după alta, pe amândoi obraji, cu un sărut puternic, țărănesc. Văzând că se apropie acest străin, copilășul scoase niște țipete așa de pătrunzătoare că era cât pe ce să l apuce spăzmele.

Apoi cei doi oameni ieșiră împreună. Pe când treceau pe dinaintea cafenelei „Cumerțului”, Lévesque întrebă:

— Dacă am lua o înghițitură?

— Eu, bucuros, răspunse Martin.

Intrară și sezură în odaia goală.

— Eh! Chicot, două rachiri, de l bun, s'a întors Martin, Martin, al nevastei mele, și-aduci aminte, Martin după Deux-Socurs, care era pierdut. Și cărmăcelul, cu trei pahare într'o mână, o garoafă în cealaltă, se apropie, burtos, sângeros, buhăit de grăime, și întrebă liniștit:

— Iaca! Iată-te deci, Martin?

Martin răspunse:

— Iată-mă!...

Iași, 1910

Const. Al. Tătăranu.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

— Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical

Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

II.

*Preasfințite Domnule Episcop!
Venerabil Consistor!*

Primind stimabila D-Voastră hotărâre de sub Nrul 3460/1910, în afacerea școalei de fete, ca răspuns în numele Reuniunii femeilor, de nou cu aceia umilită rugare mă adresez către Venerabilul Consistor, ca să binevoiască a ne da intravilanele de sub Nrul 27-28 strada Teleky, ca să putem începe zidirea încă în toamna anului 1910.

Rugarea ne-o bazăm pe următoarele motive:

1. Reuniunea femeilor a luat deobligamentul față de marele nostru mecenat Vasile Stroescu și față de alți dăruitori, că deja cu începerea anului școlar 1911/12 va preda un edificiu corespunzător recerînțelor timpului de azi, pentru școala și internatul de fete din Arad.

2. Edificiul de azi al internatului absolut nu mai corespunde, veștează, numai din motivul, că părinții văzând zidurile vechi, neacomodate, nu sânt dispuși să-și aducă fetele aici la internat. Și dacă vrem să ținem pas cu popoarele culte, avem datorință să ne susținem școala și să-o ridicăm astfel, în cât se corespundă cerințelor timpului de azi.

3. În ce privește aceia observație a Veneratului Consistor, că Reuniunea nu are mijloacele necesare pentru ridicarea edificiului, ne luăm voie a reflecta cu următoarele: Adevărat, că întreaga sumă necesară Reuniunea actualmintă nu dispune, dar spre sporirea capitalului ei a făcut iar un pas înainte. Cu satisfacție avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că înaltul guvern, pe baza statutelor noastre, recunoscându-ne și prin aceasta din partea sa dreptul nostru de înființare și susținere a acestei școli confesionale, în datul de 23 Iulie a. c. ne-a dat concesiune pe durata unui an, să aranjăm loteria de obiecte proiectată deja de nou și spre scopul zidirii acestei școale să emitem 50.000 lozuri à 1 cor., pe lângă o taxă minimală de 1000 coroane. Mai avem apoi și promisiunea mai multor persoane de vază, că dacă începem zidirea școalei, vor veni cu bani în ajutorul nostru, — pentru fonduri însă, cari cine știe când se vor folosi spre scopul, pentru care se adună, nu sunt dispuși să dea.

În ce privește dreptul de proprietate, Reuniunea declară, că nu are de gând să atingă drepturile și autoritatea Ven. Consistor, și în general reclamă pentru sine numai acele drepturi, ce i-se cuvin în mod loial și cinstit, după străduințele și jertfele ce le aduce Reuniunea pentru școală și internat. Deci Reuniunea se declară gata să primească propozițiile făcute de P. S. Sa dl Episcop în actul de sub Nrul 3460/1910 și e hotărâtă să zidească imediat școala nouă cu internat pe intravilanele ce ni-se ofer aci și în interesul cauzei, nu reflectează la nici un fel de introducere în cărțile funduali a dreptului ei de proprietate asupra școalei și a internatului, — cere însă să se recunoască, că edificiul școalei și a internatului este ridicat de Reuniune și că scopul și destinația acestui institut va rămâne nealterată, până ce va dura dreptul nostru de a susține școale confesionale naționale.

Relativ la întemeierea școalei, Reuniunea declară că nu are de gând să înființeze o nouă școală de fete, ci vrea numai garantarea existenței și mai ales lărgirea și înălțarea sub toate punctele de vedere, a școalei civile de fete ce există deja azi sub administrația și jurisdicția Veneratului Consistor, și dat fiind faptul, că aceasta școală la timpul său a fost înființată de Reuniunea noastră, declarăm și aceea, că ajungând noi la înțelegere reciprocă în privința zidirii noului internat, Reuniunea nu are în plan să reclame sau să reprimească dela Ven. Consistor aceasta școală, ci toată dorința Reuniunii se concentrează într'acolo, ca să ridice un nou palat pentru cultura femeilor române.

De încheiere: Reuniunea noastră este gata să aducă toate jertfele posibile ca să poată veni și conveni cu Ven. Consistor la o soluție favorabilă referitoare la zidirea școalei și își repetă deci rugarea, ca Ven. Consistor să binevoiască a-și da învoirea, că încă în toamna acestui an să se poată începe zidirea, căci numai astfel poate fi predată destinării deja în anul școlar 1911/12.

Tusnád-fürdő, la 8 August 1910.

Cu distinsă stimă:
ss. **Letiția Oncu**,
prezidentă.

III.

Motto: *Aceasta nu este decât pentru accia, cari au al șase-lea simț: sufletul.*

Lespinasse.

Pătrunsă de importanța cauzei și de necesitatea unei soluțiuni urgente și favorabile. Reuniunea pentru informație și lămurire a chestiei, ca întregire la actele publicate de Veneratul Consistor sub titlul: „Afacerea școalei de fete din Arad”, își ia voie a publica unele din actele sale, ce privesc zidirea școalei de fete din Arad, în speranța că și aceste vor contribui tot mai mult la un desnodământ grabnic și mulțumitor al afacerii acestei școale. — Deodată cu publicarea acestor acte, aflăm de lipsă să accentuăm aci și următoarele lămuriri ale noastre:

Timp de peste 15 ani Reuniunea și-a fost sistat activitatea. La tot cazul va fi avut motive pentru aceasta. — În anul trecut câteva femei din societatea arădană, având ocazia la o festivitate de-a școalei de fete din Arad, să vadă casa veche, necorespunzătoare în care se află aceasta școală, s'au decis să reactiveze Reuniunea, mai ales pentru a aduna un capital din care să putem ridica un edificiu modern, în care să instalăm școala cu internatul de azi. Astfel s'a reactivat Reuniunea. A făcut „Apel” către public, a aranjat câteva concerte și petreceri, s'a adresat către mecenatul Vasile Stroescu, a înaintat o rugare către înaltul guvern pentru permiterea unei loterii în acest scop. Ca rezultat Reuniunea dispune azi de un fond aproape 200.000 coroane. Contam încă la acele fonduri, cari sânt administrate de Veneratul Consistor și destinate pentru „Școala de fete din Arad”. Adecă:

a) fondul Reuniunii femeilor române din Arad	132'96
b) fondul „Școala de fete din Arad”	738'26
c) „fondul preoțimii pentru școala de fete”	33492'57
d) donațiunea Emanuil Ungurean pentru „Școala de fete din Arad”	1390'63
e) fondul I. I. Papp pentru Școala de fete din Arad	17003'55
f) fondul tinerimii pentru „Școala de fete din Arad”	243'38
g) fondul „Victoria” pentru școala de fete din Arad	5324'41
Total în bani gata Cor.	58331'77
h) dela fondul preoțesc votat și de primit	30000'—
Total în bani gata Cor.	88331'77

plus interesele curente.

Cu toate aceste sume, în total peste 288.000 cor. am socotit, că putem începe și termina edificarea, și am făcut planul prin arhitecți din Arad și Sinaia, contemplat pentru 80 eleve interne din școala civilă, și pentru 20 eleve a școalei de menaj.

Proiectul nostru de acord, propus de delegatul nostru, dr. Nicolae Oncu, care să reguleze raportul dintre Reuniune și Consistor relativ la zidirea și susținerea școalei de fete, precum și răspunsul și părerile Prea Sfinției Sale dlui Episcop, ce privesc acest proiect, se văd în actele publicate de Veneratul Consistor, sub titlul de mai sus.

Văzând din acest răspuns, că Veneratul Consistor nu este aplicat a ne pune la dispoziție pentru zidire, fondurile sale — primim dar și numai ajutorul anual ce ni-l oferă, — și ne-am decis a edifica internatul numai din averea Reuniunii, cu ajutorul unui mic împrumut hipotecar, — și edificiul acesta îl oferim pentru școala gr. or. rom. și sperăm, că sfânta Biserică nu va refuza dela noi acest dar, oferit pe altarul creșterii femeilor române.

În ce privește „proiectul nostru de acord”, Reuniunea cere să fie acela considerat de atare, asupra căruia noi admitem discuții și modificări sau întregiri pe cari le poate reclama interesul școalei.

Suprema noastră dorință rămâne constantă: să zidim de grabă școala și să așezăm aci internatul vechiu, și spre acest scop cerem dela Veneratul Consistor, numai intravilanele destinate și de Consistor pentru acest scop și pe cari e proiectată zidirea.

Încât privește susținerea acestui internat, noi avem firma credință, că acesta bine pus la cale și bine administrat, se va susține din puterile sale proprii, și din ajutoarele Reuniunii, și ajutoare din alte părți, puse în vedere — cum se susțin chiar cu frumoase profituri o mulțime de alte internate, — cu atât mai vărtos, căci acesta va fi singurul internat românesc din Ungaria și Banat, locuit de aproape 1 1/2 milion de Români!

Tusnád-fürdő, la 10 August 1910.

Pentru „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie”

Letiția Oncu
prezidentă.

IV.

Ad Nr. 3460/1910.

Mult stimată Doamnă!

Spre a putea desluși în toate amănuntele afacerea școalei de fete, Te rugăm să binevoiești a înainta la Consistor planul și preliminarul de spese pentru proiectata zidire a acelei școli, apoi preliminarul de spese pentru susținerea școalei și a internatului planuit.

Arad, 22 Iulie (4 August) 1910.

În absența și din încredințarea
Prea Sfinției Sale Dlui Episcop
(L. S.)

ss. **Giorgiu Popoviciu**
pp. asesor cons. ref.

Mult Stimatei Doamne

Letiția Oncu,
prezidenta „Reuniunii femeilor române din Arad și prov.”
Tusnád-fürdő.

V.

*Prea Sfințite Domnule Episcop!
Venerabil Consistor!*

La stimabile D-Voastră adrese No 3161/1910 și No 3460/1910 avem onoare a Vă răspunde în următoarele:

2., Relativ la adresa Nro 3460/1910 ne grăbim a Vă răspunde, că am dispus să se transpună Venerabilului Consistor, printr'un esmis special al nostru, toate planurile de zidire lucrate din însărcinarea noastră de arhitectul E. Tabakovits din Arad, între care se află și două fațade, una proiectată de d. Ernest, arhitect al curții regale române din Sinaia, revăzute toate de dl P. Rozvány.

Observăm, că Reuniunea în adresa sa către domnul Vasile Stroescu a alăturat acest plan și domnul V. Stroescu pe baza aceasta a și dat ajutorul său și că domnul Stroescu la acest plan se provoacă, când cere în scrisorile sale executarea grabnică și conștiințioasă a planului.

Totodată, spre orientare, aci sub A. Vă transpunem și un proiect de preliminar de spese, cu observarea însă, că în nesiguranța, în care

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

ne găsim încă și azi în punctul de zidire sau neșidire a școlii, nu am discutat și nu am decis absolut nimic încă definitiv, nici în chestia planurilor, nici a dimensiunilor și prin urmare nici a preliminarului de spese sau a contului de zidire, rămâne ca toate acestea să fie discutate și hotărâte, după ce se va decide însuși zidirea.

Tot din aceste și alte motive izvorâte din însăși natura lucrului, Reuniunea până acuma nu s'a putut ocupa și nu poate fi în stare să Vă prezenteze înainte de zidire, preliminarul de spese pentru susținerea școlii și a internatului, ceea ce și altcum depinde de la o mulțime de împrejurări, pe cari noi astăzi nu le putem nici prevedea nici fixa.

Cu toate acestea ne ținem de datorință a releva aci importantul moment, că Reuniunea s'a ocupat și a studiat preliminarul de spese, — va să zică venitele și spesele dela mai multe internate, de unde s'a convins, că venitele proprii ale unui asemenea internat nu numai, că acopăr toate spesele, ci dau încă și un excedent ca dobândă.

Dealtminte, spre orientare și dovadă, — alăturat sub B-D Vă înaintăm preliminarul — buget pe 3 ani din urmă a școlii civile de fete din Sibiu. În cadrele aceste dorim și noi să se reguleze și bugetul școlii noastre, cu observarea însă, că în toată privința se va ține seamă de împrejurările locale, se va întocmi deci un buget aproximativ, între marginile bugetului școlii de fete din Sibiu.

Tusnádfürdő, 17 August 1910.

Cu distinsă stimă
ss. Letiția Oncu
prezidenta Reuniunii.

VI.

Ad Nr. 4773/1910,

Mult Stimată Doamnă!

În urma însărcinării primite prin concluzul Consistoriului nostru adus în ședința sa plenară de azi pe temeiul propunerilor făcute din partea anchetei consistoriale eximise în afacerea școlii de fete și în firul prețuitei scrisori a M. O. D-sale din 8 August a. c. venim cu tot respectul a Vă cere următoarele informațiuni.

1. Cele cuprinse în prețuita scrisoare a M. On. D-Voastre din 8 August a. c. sunt păreri D-Voastre ca prezidentă, ori sunt decizii formale ale „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie”? Pentru cazul din urmă Vă rugăm să binevoiți a ne transmite extrasul respectiv din procesul-verbal al ședinței, în care s'au luat acelea decizii.

2. Cu ce se poate dovedi, că „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie” a primit dela înaltul Guvern și anume dela Ministerul de culte și instrucțiune publică dreptul de a înființa și susținea o școală confesională gr.-or.-română sub titlul său?

3. Cari sunt taxative acelea drepturi, pe cari Reuniunea vrea să și le asigure pentru sine asupra școlii de fete ca atari și ce drepturi reclamă Reuniunea pentru sine asupra internatului în cazul, că dieceza ar primi în proprietate sa edificiul, pe care Reuniunea l-ar zidi pe seama școlii de fete și despre cari drepturi scrisoarea de sub întrebarea D-Voastre susține, că „i-s'ar cuveni Reuniunii în mod loial și cinstit, după străduințele și jertfele, ce le aduce Reuniunea pentru școală și internat?”

4. Își susține ori ba Reuniunea dreptul de-a reprimi școala de fete existentă acum în Arad și în cazul afirmativ cum contemplează predarea acestei școlii din proprietatea diecezei în proprietatea Reuniunii, ori renunță Reuniunea pentru totdeauna la dreptul de-a reclama pentru sine proprietatea școlii de sub întrebare?

Vă rugăm să supuneți deliberării Onorabilului Comitet al Reuniunii aceste întrebări, având Consistorul să aducă concluz meritorial în afacere numai după primirea răspunsului cerut.

Arad, din ședința plenară a Consistoriului gr.-or. român, ținută la 6/19 Septembrie 1910.

ss. Ioan I. Papp,
Episcop.

VII.

Tusnádfürdő, 10 Octombrie 1910.

Prea Sfințite Domnule Episcop!

Ca răspuns la scrisoarea D-Voastre de sub Nr. 4773/1910 am onoarea a Vă comunica următoarele:

În ședința comitetului — cum se poate vedea din extrasul aci alăturat, mi-s'a dat plein pouvoir de-a lucra pentru isbutila proiectului Reuniunii: de-a începe toamna aceasta zidirea internatului de fete, pentru care am adunat capitalul, ce-l avem, așa cum află eu de bine — astfel mi-s'a acordat din partea comitetului toată puterea deciziunilor. În urmarea acestui mandat V'am înaintat rugarea mea din 8 August, în care V'am cerut intravilanele de sub Nr. 27—28 din strada Teleky, ca să putem începe zidirea în Septembrie a. c.

În schimb nu am reflectat la nici un fel de introducere în cărțile funduare a dreptului de proprietate asupra internatului; am cerut numai să se recunoască, că edificiul e ridicat de „Reuniune” și ca scopul și destinația acestui institut să rămână nealterate, până va dura dreptul nostru de a susținea școli confesionale naționale. Alte drepturi nu am cerut poate pe acele, care Ven. Consistor din bună voie ar fi voit să ni-le acorde, în interesul internatului și după jertfele aduse de Reuniune pentru școala de fete și internatul ei.

Deci despre planul de a relua școala de astăzi dela Consistor, nu poate fi vorba, dar nici dela concesiile dela minister pentru a înființa o altă școală — nu avem lipsă. Cazurile aceste ar intra numai dacă nu am putea ajunge la înțelegere cu Venerabilul Consistor.

Deoarece Venerabilul Consistor nu a rezolvit cererea noastră în chestia intravilanelor și vremea fiind prea înaintată, ca să se înceapă zidirea — sunt decisă să convoc în Noembrie comitetul, care va decide ce-i de făcut. Pentru aceasta Vă rog să îmi retrimiteți toate planurile de zidire, cari la acea ședință voi avea lipsă de ele.

Cu distinsă stimă
ss. Letiția Oncu,
prezidenta Reuniunii.

VIII.

Estras

din protocolul ședinței Comitetului Reuniunii, din 14 Iulie 1910.

3. Dna Marilina Bocu relevă că „Reuniunea” fiind obligată cu promisiunea de a nu întârzia edificarea școlii din toamna aceasta — față de binefăcătorul dl Stroescu, cât și față de întreg publicul românesc contribuitor — propune ca pe toate căile să se procedeze de-a putea începe zidirea încă în Sept. a. c. Se primește.

4. La propunerea Consilierului dr. Iancu Comitetul primește, ca D-na prezidentă să facă în senzul acesta tot ce crede de bine și pentru aceasta i se dă toată puterea deciziunilor.

5. La încheiere d-na Adriana Ispravnic roagă comitetul să accepte chiar condiții mai nefavorabile vederilor Reuniunii numai să nu se zădărnicească zidirea școlii din toamna aceasta.

ss. Marilina Bocu,
notar adhoc.

Letiția Oncu,
prezidentă.

IX.

Estras

din procesul verbal a ședinței Comitetului „Reuniunii femeilor Române din Arad și provincie” ținută la 23 Noembrie st. nou 1910.

1. Dna prezidentă expune pe larg fazele prin cari a trecut afacerea școlii de fete dela ultima ședință a Comitetului, ținută la 14 Iulie a. c. După citirea întregului dosar de acte schimbate între Consistorul din Arad și prezidenta Reuniunii, se aduce în unanimitate următoarea rezoluție:

Comitetul cu vot unanim încuviințează și aprobă toate actele și declarațiunile făcute din partea prezidentei Reuniunii cu autorizația specială primită dela Comitet în ședința dela 14 Iulie a. c.

Comitetul constată cu regret, că „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie” începând dela reactivarea sa din Martie 1909 până astăzi n'a întâmpinat din partea Ven. Consistor bunăvoință așteptată, din contră numai opoziții fără rost și dificultăți de toată natura, cari fac imposibilă o înțelegere într-o chestie atât de importantă între Ven. Consistor și Reuniune. Această atitudine a Ven. Consistor de sub Nr. 4773, unde în loc să se declare asupra adreselor Reuniunii dela 8 și 10 August a. c. se trage la îndoială corectitudinea în procedare a prezidentei se sulevează și se cer declarații și deslușiri inutile asupra cărora Reuniunea s'a pronunțat deja, și cari evident tind numai la amânarea deslegării acestei afaceri.

În această situație dificilă și dureroasă pentru Reuniune, Comitetul neputând prevedea nici o deslegare favorabilă a cauzei, într'un timp mai apropiat, se vede silit să sisteze toate tratativele inițiate cu Ven. Consistor în chestia zidirii școlii de fete, până la alte vremuri și dispoziții mai favorabile.

Reuniunea își rezervează dreptul garantat (decisul Consist. Nr. 124/1890) că la timpul potrivit să-și reprimiască în proprietatea sa școala de fete existentă, înființată de Reuniune și predată numai în administrarea Ven. Consistor.

Comitetul mai declară că este hotărât să urmeze pe baza statutelor lucrarea sa pentru edificarea și susținerea școlii pe fete gr. or. din Arad.

Din România.

Răspunsul Camerei la mesajul Coroanei. În Camera din București s'a împărțit următorul proiect de răspuns la mesajul Coroanei:

Sire,

În grele și neobișnuite împrejurări, precum Majestatea Voastră o constată, Adunarea deputaților a fost chemată a îndeplini o mare sarcină.

Cu mândrie și mulțumire Adunarea Deputaților a auzit rostindu se de Majestatea Voastră cuvintele de răsplată că și a îndeplinit această sarcină dând concursul leal și hotărât guvernului Majestății Voastre spre a readuce liniștea și a asigura dreptatea în sânul populației rurale.

A fost o fericire mare pentru țară ca ea și în aceste împrejurări grele să fie sub scutul înțelepciunii Majestății Voastre.

Sire,

Reformele agrare ce s'au desăvârșit încep o eră nouă în viața noastră politică și socială. Ele constituiesc o temelie puternică și nestrămutată pentru dezvoltarea noastră națională.

Opera aceasta ne va fi pururea scumpă.

E datorită tuturor de a o apăra și întări neîncetat ca să dea toate roadele binefăcătoare, precum Majestatea Voastră, cu atâta bunăvoință și dreptate, le-a prezis!

Sire,

S'a așezat magistratura pe temelii cari dau toată chează că se va împărți, fără deosebire, o bună și grabnică justiție tuturor straturilor societății.

Un mare avânt a luat starea noastră economică și financiară, mulțumită unei bune administrații și unor legi chibzuite. Țara a putut să-și desfășure toată activitatea sa și să-și asigure o prosperitate progresivă.

Creditul nostru s'a întărit înăuntrul și în afară.

Desvoltarea noastră culturală și morală a luat o deosebită întindere.

Ori-ce cheltuială a fost cumpănită ca, fără a depăși mijloacele avuției noastre naționale și fără a impune noi sarcini asupra contribuabililor, să îndestulăm toate trebuințele normale ale țării.

Excedentele bugetare ne-au dat putința de a face față la trebuințele excepționale.

Nu vom cruța nici odată ori-ce sacrificiu ni-se va cere pentru organizarea scumpei noastre armate. Adunarea deputaților împărtășește pe deplin dreapta preocupare a Majestății Voastre că, prin întărirea și desvoltarea armatei, vom garanta împlinirea în pace a menirii pe care ne-a dat-o Dumnezeu.

Sire,

Am ascultat cu adâncă mulțumire că întreținem raporturi amicale cu toate puterile străine.

Avem toată încrederea în guvernul Majestății Voastre că situația însemnată ce am dobândit ca Regat va fi păstrată și cât mai mult întărită.

Sire,

Și în această sesiune ordinară Adunarea deputaților nu va pregeta de a continua să conlucreze cu guvernul Majestății Voastre cu aceeași râvnă și cu același spirit de solidaritate ca până acum, luând în cercetare toate proiectele de legi cari îi sânt supuse sau cari i se vor mai depune.

Sire,

Adunarea deputaților a simțit o mare bucurie văzând pe Majestatea Voastră în deplină sănătate la deschiderea acestei ultime sesiuni ordinare.

Ea Vă urează, Sire, din tot fundul inimii, să trăiți ani mulți și fericiți!

Să trăiască mult iubită noastră Regină!

Să trăiască augusta dinastie!

Raportor, B. M. Missir.

Scrisoarea de Duminecă.

Primul fulgi. — Gesturi milostive. — Macedonenii.

Primul fulgi de zăpadă au venit cu melancolia lor, investimântând ca într'un giulgiu alb stratele streine de viața de altă dată. Primii fulgi de zăpadă au venit, aducând cu ei atâtea tristeți, atâtea pări de rău, atâtea chemări. Cad lini ca o ploie de confetti albe, prinzându-se de geamuri, de obloane, de frunzele vestejite ale arborilor. Sau cad vijelios, ca mânia adunată în sufletele înfiorate de nedreptate, aplecând crengile arborilor, cari cad desrădăjduite, ca niște mâni cari s'au înălțat rugătoare și ruga lor n'a fost auzită, n'a fost văzută. S'au cad blânzi ca privirile pline de bună-tate, cari știu să înduloseze până la lacrimi ochii spre cari se îndreaptă. Cad, acoperind pământul, cum vâlul uitării acopere atâtea greșeli, atâtea păcate și atâtea nedreptate, de care este capabil un suflet omenească. Cad așa și-ți fură gândurile, și-ți fură mintea și inima și te trezești unde va departe, rîzând s'au plângând cu atâți semeni ai tăi.

Și unde-va, în satele, în cari a tremurat nu de mult duhul răzvrătirii, duhul morții, unde a venit mai apoi jalea și despărțirea de cei dragi, cari au fost trimiși să ispășească vina tuturor celor obișnuiți, primii fulgi de zăpadă au venit, aducând cu ei o rază caldă de lumină și de mângăiere. Au adus vestea că greșeliile au fost uitate, că vina a fost ispășită. Este vestea că unsprezece din foștii soldați din regimentul 5 de Viașca, cari din cauza uciderii locotenentului lor cu ocazia încercării dela Stănești, în timpul răzcoalelor, au fost condamnați la cinci ani închisoare, vor fi puși în libertate la 1 Decembrie. Imprejurările, în cari acești soldați au fost condamnați, se cunosc. Țăranii, năvălind prin surprindere asupra plutonului de soldați, trimiși la Stănești să i pacifice, locotenentul Văre-i conducea a fos ucis.

Consiliul de război al corpului al doilea de

armată, în ședința dela 10 Iulie 1907 l-a condamnat pentru lipsa lor de prevedere, care a mijlocit, a înlesnit uciderea ofițerului. Fiăcări cari s'au ispășit destul o greșală, care în alte împrejurări ar fi putut să fie trecută cu vederea, au fost aduși la Gurgiu, unde li-s'a dat voie părinților să i viziteze.

A fost o întâlnire mișcătoare, ca toate întâlnirile după ani de așteptare, de dor și de plâns înăbușit. A fost atâtea bucurie în ochi, cari s'au revăzut, în inimile cari s'au încredințat cu recunoștință către Acela, care a acoperit cu vâlul ertărilor greșele, așa cum fulgii albi de zăpadă acoper pământul.

Treci tăcut pe bulevardele, pe cari pomii albiți de zăpadă se apleacă ușor în bătaia vântului, singurul care rămâne același, străin de dorurile și de gândurile noastre. Intră în cafenea, unde a poposit sgomotul și viața de afară. Discuțiile par mai aprinse, mai pătimase. Utilitatea și inutilitatea criticii, rostul revistelor de provincie, acapararea de colaboratori, ravagiile boalei tiparului, toate sunt chestiuni, cari dau băleților prilejul să-și manifesteze căitățile lor retorice. Intr'un colț doi înși citesc cronica unei reviste de provincie, care are aerul de a polemiza cu dl Chendi și, între alte argumente, așa de deslinat aranjate, aduce și pe acela că numele revistei l-a succes — indiferent de mijloace — să și asigure colaborarea câtorva dintre scriitorii noștri de valoare. Cum se măsoară această valoare se poate vedea din faptul că Emil Gârleanu este pus alături de »Dragoslav și alți fruntași ai mișcării noastre literare«.

De ce onre atâtea bucurie când o revistă și-a asigurat colaborarea unuia dintre scriitorii noștri recunoscuți, dintre scriitorii de seamă? Și cel doi zimbesc de bucuria cronicarului revistei, care nu înțelege că prin aceasta n'a făcut revista nici un pas înainte. A da, atunci când i-ar fi fost dat norocul să descopere un talent nou, să lanseze un nume nou, bucuria ar fi motivată. Dar așa? Ce rost poate avea bucuria? Îți face impresia unui cerșetor, care se bucură de mila celui ce se îndură de ruga lui, observă unul. Și poate are dreptate. Dar sânt oameni, cari înțeleg lucrurile alfel. Și poate este mai bine așa. În orice caz este așa de nepotrivită apropierea între Gârleanu și Dragoslav. Și cei doi fac haz de bucuria revistei. Și rîd cu poftă.

Afară fulgii cad, cad ușori și albi. La un colț de masă alți doi s'au apucat să scrie un pastel de iarnă, în colaborare. Unul spune un vers. Celălalt îl scrie și-l continuă pe al doilea. Citesc ce au scris și rîd amândoi de ștrengăria lor:

Din surii nori azi fulgii albi coboară
Și blânzi sărută strada înfiorată
Ca muzele o frunte inspirată. —
A lui Tânase Măndru bunăoară.

Fereastră mea-l ghiveci de flori măestre
Iar soba, soba își ascunde rana,
Căci n'are lemne lângă ea, sărmana,
Precum nici draga mea nu are zestre.

Pădurea își înnebuse aleanu.
De mult noi am uitat de-a ei cântare,
Precum uităm de o carte oarecare
De pildă cartea lui Donar Munteanu.

Ah vântul, vântul — Animus delend!,
Tresare, urlă de te lau fiorii
Precum tresar de pildă »scriitorii«
Când se lovesc de critica lui Chendi...

Recitesc ce-am scris și rîd. E atâtea căldură în sufletele acest-a tinere, cari privesc viața cu ne-păsare, cari nu se îngrijesc de neville zilei de mâine. Cari, din toți filozofii lumii au găsit că cea mai bună normă pentru viață este sentința biblică, pe care poetul a prins-o în versurile:

Vezi, omule, și n'vătă cum neamul pășăresc
Nici samănă, nici ară, nici seceră vre-odată,
La vreme îl împarte o hrană mbelșugată
Cu darnica sa mână, înaltul creator.

Ieși de aici. Te abați în drum pe la faimoasa Macedonia. Aici. Aici se discută cu aprindere. Macedonenii sânt foarte pătimasi în discuție. Când citesc o nouă știre despre isprăvile bandelor grecești sau bulgare, îi vezi grupându-se în jurul unei mese, pe care clocește ibricul cu

ceal. Ochii lor au ceva din »fulgerile cari cad asupra brazilor din vârful Pindului«. Glasul lor are ceva din »furtuna care culcă la pământ florile din văile Tealiel«. Și-l vezi cum într-o clipă schimbă harta Europei, îi vezi cu câtă ușurință ia o făclie de pământ spre a face legătură între România și Balcani, cum trimet acolo oștire românească să facă ordine, cum în câteva clipe ridică școale românești, biserici și alte instituții naționale. Scot gazete prin cari chiamă poporul la adevărată viață națională. Impilatorii tremură. A venit ziua de apoi. Și cei cari au vărsat sângele nevinovat al păstorilor aromâni își plătesc cu viața crima lor.

Până când unii joacă astfel — o fericită tinerete pentru care nu sânt scări prea înalte, nici visuri prea îndrăznețe — alții fac corectura pentru primul număr al unei reviste literare care va apare zilele acestea, scrisă în dialectul macedo-român »Lilicea Pindului«, în care vor apare bucăți literare semnate de cel mai de seamă scriitor al fraților Aromâni. Din numărul cel mai apropiat transcriem o stoică pentru cititori »Tribunii«:

Ș'ca lăi stihii umbrăli diparte s'tindu,
Pot roși niiori mi arsare marle Pindu
Ș'iu chipita li, an'ito, Inghilice
Mușată, dulci-a, doriul pond' lilice.

Coresp.

Alegerile congregaționale.

Alegerea din Totvărădia.

Facem loc corespondenței de mai jos, pentru a da loc apărării părintelui Lupu, care a fost atacat, dar mărturisim că și pentru păreri absolute personale și originale ce dă le exprimă relativ la organizarea, despre care tocmai acum se face atâtea vorbă:

Stimate Domnule Redactor,

»Tribuna« Nr. 246 dela 16/29 Noembrie 1910, între știrile despre »Alegerile congregaționale« la sfârșit aminteste despre alegerea dela noi și zice că preotul din Șoroșag etc. și-a mănăat poporul în bratele lui Tomușca. Această afirmație declar că nu corespunde adevărului, pentru că eu am fost conștient de chemarea mea și dacă nu am putut duce poporul să voteze cu lista națională, nu am înmulțit voturile contrare. Ai mei au fost de toți la vot 14. Din aceștia 8 au votat cu noi și 6 contra noastră.

Când s'a zis că în pașalicul lui Tomușca a căzut lista națională, s'a spus totul. Aici nu încape acuza asupra nimănui, eu sânt ferm convins că și colegii mei și domnii învățători și domnii negustori și-au făcut datoria.

Cauza căderii e ca în tot locul: sistemul mizerabil de teroare, corupție și demoralizare, și mai presus de toate neorganizarea noastră temeinică cu sistemul de conducere hodorogit.

Deghiaba sânt toate acuzațiile îndreptate asupra preoției și-a învățătoriei ca conducători naturali ai poporului, acest sistem de conducători nu mai corespunde spiritului timpului prezent.

Românii din Ungaria fiind peste 3 milioane ca material brut sânt destul de considerabili, și câte lucruri bune nu s'ar putea face din acest material brut, dacă am avea și mașinăriile trebuitoare, fără astfel de mașinării materialul rămâne tot brut și nu decide puțin sau mult.

Și nu numai atât, tempestatea spală din el, zi de zi mănând înainte noroiul și schintel de preț.

Mi-se va zice că nu e adevărate afirmarea însă susțin afirmatia pentru că de și avem puțină mașinării de rafinat cu puținii lucrători pricepuți, dar mașinăriile sânt învechite și nu funcționează regulat.

Nimic nu e perfect, toate trebuiesc perfecționate încontinuu, nu e permis a lucra cu o mașinărie până se tocește cu totul, că la urmă nici repara nu se mai poate.

Mașinaria Românilor de veacuri a fost și este preoțimea și dascălimea, aceasta acum s'a încet înfrântă de nici repara nu se mai poate pe bună cale, și la cauza tocirii a ajutat atât străinii cât și ai noștri.

Străinii au observat că mașina noastră funcționează bine, deci au început ai detrage grăunțele și a o lăsa să hodorogescă din ce în ce tot mai în gol, prin ce au accelerat tociră.

Al noștri su observat apucătura străinilor și deci au forțat mașinaria la muncă tot mai stăruitoare, deci și ei au accelerat totodată în loc să fi apucat să cedească o altă mașinărie mai modernă, mai perfectă, mai corespunzătoare.

Se recere deci o organizare grabnică și temelnică.

Se cuvine ca 3 milioane de oameni să aibă un ministru, dară noi Românii, cari sântem peste 3 milioane în cadrele constituției, de fapt nu putem avea un ministru în guvernul țării. Trebuie ca tot în cadrele constituției să ne alegem un ministru afară de guvernul țării, să-l punem statnici și secretari, adică să ne constituim un guvern cărui să ne supunem necondiționat.

La noi preoțimea e divizată pe baza confesiunii. Învățătorim-a de și e liberă și cu nimic supusă preoțimii strigă după emancipare.

Advocați, medici și alți inteligenți își arogă superioritatea tuturor, și cârlesc asupra poporului și a dascălilor că nu-și fac datoriile.

Meseriași și industriași își arogă și ei o parte, — ziaristi, li îmblătesc pe toți.

Numai poporul stă de o parte și scutură cu privirea iageră cum se ceartă toți pentru ei și își zice: voi vă certați dar eu de aici nu trag nici un folos, pe voi vă susțin, pe străini li susțin, voi nu-mi puteți ajuta, căci abia vă certați, străinul mă jupăie, dar la alegeri mă mînuiește cu rachiu, papricaș și câteva coroane, de ce să nu mă duc cu el? Și când spune poporul acestea, apoi poți tot să-l predici, poți tot să-l vorbești să-l luminezi nu primește, acestea le știu din experiența de 25 de ani.

O organizație, organizație grabnică și temelnică trebuie peste tot, adunarea națională convocată, respective o anchetă prin delegați care să stătoarească un fel de statuie de orăzire, un program unitar să se tipărească și împartășiască tuturor cărturarilor. Apoi adunarea națională, să aleagă guvernul național, să formeze secții din fiecare pătură cu conducători din sinul lor un fel de municipii, acestea iarăși să se împartă în cercuri, poporul să și aleagă conducător din sinul său, preotul și învățătorul să le fie numai spre ajutor.

Pentru popor să se editeze o foale săptămânală literară, economică și politică, bine îngrijită și scrisă la înțeles, aceasta să se dea și gratis conducătorilor din popor.

Soroșag, la 18 Nov. (1 Dec.) 1910.

Cu deosebită simlă
Georgiu Lupușu,
preot.

Alegerea din Sas Sebeș.

Publicăm știrile de mai jos, mai mult pentru respectul iscănturilor, căci scrisoarea dlui protopop Medeanu, era o apărare suficientă la chestia d-sale personală.

Domnule redactor,

Nu putem înțelege rostul atacurilor urite cari se repetază pentru nu știu a cătea oară împotriva domnului protopop Sergiu Medeanu. Nu le înțelegem cu atât mai vârtos, fiindcă noi zi de zi li vedem angajat la toate cauzele mari românești, unde stă în frunte, după cum cu invidie recunoaște și corespondentul în scrisoarea din chestie.

Ne ținem deci de o sfântă datorie creștinească a declara că toamă la ultimele alegeri congregaționale din comitatul Sibului domnul protopop Sergiu Medeanu a avut o învină cum nu se poate mai corectă. Domnia Sa a prezentat și a recomandat poporului românesc din orașul nostru, reprezentat la o întrunire fără culoare de partid, lista statorită de clubul central comitatens din Sibiu. Marturisim că noi subscrișim numai din datorință de disciplină ne am învovt a primi fără nici o schimbare lista oficioasă, căci dorința noastră a fost să detragem votul nostru de încredere unuia dintre candidații propuși de la centru.

Când ne am convins însă — în preseara zilei de alegere — că »frunțașii« domnului corespondent voiesc să folosească alegerea, ce ne aștepta, pentru a-și bate joc atât de alegătorii chemați să-și deie votul lor de încredere cât și de hotărârea clubului central comitatens, ne am văzut străduindu-ne trece peste ori și ce considerațiuni și a da peste nas acelora cari dintre toți inteligenții din acest oraș numai pe domnul Iosif Goga dăduseră dintr-un al învesti cu mandatul de deputat. (Între timp mai era în combinație și dom-

nul vice-protopop gr. cat. Ergen Pop Păcurariu).

Repetăm că domnul protopop Sergiu Medeanu a susținut până la sfârșit lista oficioasă, iar lista care a și reușit am compus o noi mai mult la dorința alegătorilor, cari scârbiți de faptul că din fiduile de votare, distribuite de contrari, protopopul și avocatul lor, cari erau și candidații clubului central, au fost șterși, pretindeau ca toți membrii congregaționali să fie aleși dintre intelectualii cu cari ei zilnic vin în atingere. Astfel cu multă durere am fost nevoiți a sacrifica și pe iubitul nostru poet Goga. Credem însă, că dl Goga ar fi refuzat cu dispreț un mandat câștigat cu voturile jidanilor dela joagăr și a altor persoane streine de legea și nația noastră, la cari au apelat »aderenți« dânsului.

Nu spune adevărul dl Corespondent când afirmă, că »o însemnată parte a alegătorilor se îndepărta, în buna credință, că dl Medeanu își va ținea cuvântul, nu e adevărat, fiindcă dl Medeanu n'a făcut nici o promisiune și nici abatere dela recomandarea clubului central, prin urmare nu poate fi vorba de-o »îngănească tragere pe sfoară«. Adevărul e că alegătorii opoziționali simțindu-se în minoritate disparentă au dat cinstea pe rușine și s'au retras dela votare.

Ce se credem în sfârșit despre un corespondent, care la o glumă spusă de dl Dr. Nicolae Lazar între pahare, fără nici o răutate sau intenție de-a vătăma, în chip așa de tragic încât o timbrează de »frază stupidă și impertinentă?« Ne aducem aminte că chiar dl Goga a făcut o dinioară mult haz de unii teologi, cari cred că a nu rîde de-o glumă, chiar proastă să fie, trece drept înțelepciune și bună creștere.

Toată confirmarea corespondentului este deci o pervertire a adevărului și o insinuire.

Sebeșul-săseș, la 1 Decembrie 1910.

Dr. Dumitru Stefan,
Dr. Nicolae Lazar,
Ioan Ursu,
Petru Ursu,
George Alba,

G. Tatar
S. Roșu,
G. Cărpineanu,
Dr. Ath. Moga,
Ioan Băilă.

Com. Torontal.

Ni se scrie: În Banat-Comloș a fost ales membru la congregație un însuflețit tânăr, candidat de avocat Dr. Ștefan Pascu — contra notarului din loc Berecz.

Majoritatea covârșitoare ce a primit-o e semnul că în B. Comloș sântem tari.

Cinste confrăților!

Cor.

Din străinătate.

Campania electorală din Anglia. Lupta a început cu ziua de ieri, când au avut loc cele dintâi alegeri prin aclamație. Până la amiază au fost aleși 4 liberali și 11 unioniști (conservatori). Liberalii au câștigat un mandat.

Ambele tabăre fac, prin presă, apeluri călătorești la alegători îndemnându-i să desfășure toată energia în interesul candidaților partidului lor. În ce privește rezultatul final, chiar și cercurile politice bine informate se abțin dela declarații categorice. În general se crede că și de data aceasta vor învinge liberalii, deși vor pierde câteva mandate. Cu deamtații irlandezi și socialiști vor avea însă majoritate în Cameră.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 3 Decembrie n. 1910.

— Al doilea Matineu al Reuniunii femeilor din Arad. Comitetul de domnișoare al »Reuniunii femeilor din Arad și provincie«, va aranja azi 4 Decembrie n. în sala festivă a Seminarului teologic al doilea matineu.

Programul Matineului:

a) Scharvenka: Polonaise și Mazurka,
b) Brediceanu: Ardeleana executată la pian de d-șoara Mărioara Trailescu.

2. Disertație: Poezia și Viața, ținută de d-na Marilina Bocu.

3. a) Beethoven: Psalmul 50,
b) I. G. Brăteanu: Mamă, cântate de dl Emil Grădinaru.

4. a) Mozart: Ronda,
b) Danecle: Resignation, cântate cu violina de dl Adrian Popescu.

Inceputul la orele 5 p. m. precis.

— Loteria școlii de fete. Loturiile loteriei organizate de »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie« în beneficiul școlii române de fete din Arad se găsesc de vânzare la institutul »Victoria«, »Librăria Tribuna« și la domnișoarele din comitetul Reuniunii.

Prețul 1 cor. La comande din provincie sânt a se adăoga și cheltuielile de poștă.

— Cook mărturisește. Din Londra se anunță: Cook și-a mărturisit, în sfârșit, înșelătoria cu descoperirea polului nordic.

El a declarat că după o îndelungată călătorie s'a hotărât să mărturisească cum că nu știe dacă a ajuns la polul Nord.

Lunile de singurătate și foame pe cari le a petrecut în regiunile polare l-au înnebunit pe jumătate, și astfel a ajuns la credința că a atins polul.

Toată viața l'a urmărit dorința de a explora ceva, mai ales polul Nord.

Iar când a văzut extinderea pe care o dau zăpezile călătoriei sale, s'a zăpăcit cu totul.

Fugând din America, Cook nu s'a deghizat nici odată. Cel mai mult a stat la Londra, unde n'a fost recunoscut de nimeni.

La 22 Decembrie Cook speră să se întoarcă în America, unde va petrece Crăciunul.

— Harden despre Tolstoi. Cunoscutul scriitor german Max Harden a ținut o conferință în uriașul Sofie-Saal din Viena. Subiectul atrăgător — Viața și opera lui Tolstoi, — a adunat o lume imensă. Lucrurile au mers foarte bine până când Harden a intrat în caracterizarea filozofiei lui Tolstoi și a zis:

„și să nu vă închipuiți că Tolstoi era consecvent profetilor sale. Nici vorbă. El profeta ascetismul dar nu-l urma...”

— Nu? Ei bine d-le Harden, li răspunse o voce din public — asta-i calomnie și prostie.

S'a iscat apoi o învălmășală și un sgomot teribil.

— Protestăm contra acestor fel de vorbe despre Tolstoi. — Să-ți fie rușine. O să te săpunim noi mâine la rubricile critice.

Harden însă a erup: »Stau nemiscat în fața oricărui critici căci singur sânt un critic clădit și respect totdeauna o astfel de critică».

Adereuții lui Harden au început să-l aclame și sgomotul a continuat până când Harden a trecut la activitatea literară a lui Tolstoi pe care el încă o află admirabilă.

— Copii după natură. În Komotan, oraș în Bohemia a pusut un incendiu îngrozitor în zilele de 10-12 Noembrie. Mai multe case au căzut jertfă elementului logrozitor și toate semnele arătau că focul a fost pus de mână omenească, dar toate cercetările de până acum au rămas zadarnice. Ieri după amiază însă lucrul a luat o înfățișare senzațională. Directorul de finanțe Steinschmied s'a prezentat la comisarul de poștă și l'a spus că focul a fost înscenat de el, — fiind îndemnat de imboldul său de dramaturg. Scrisese anume o dramă care s'a și reprezentat dar focul ce obvenea în acțiune nu a fost reprezentat pe scenă așa cum credea el că ar trebui, drept aceea s'a hotărât să ia o copie de pe natură și cu focul dela țigară a aprins o șură dela care s'aua prins apoi celelalte case și au ars până în pământ.

El a stat apoi de o parte și a privit apoi cu deamănuntul, iar pe urma impresiilor căst gate s'a pus și a aranjat în persoană scena focului în teatrul orașănesc și l'a reușit strălucit.

Incendiarul dramaturg a fost pus la răcoare ca să-l treacă căldurile focului.

— **Greva artiștilor.** O mișcare nu de toate zilele — despre care se va vorbi multă vreme au pornit artiștii caricaturişti contra revistei parisiene »La Rive«, sau mai bine zis contra lui Juven, editorul acesteia. Se ştie că Juven a fost acela care cu câţiva ani în urmă a aranjat cea dintâi expoziție de caricaturişti în Paris, şi muncii lui neobosite se poate mulţumi că de 4 ani încoace salonul lor a vândut desene de vre-o patru sute mii de franci. Incepuşese apoi şi lumea din străinătate să se intereseze de el, pe urmă au aranjat câteva expoziții prin Italia, Germania şi una mai modestă ajunsese chiar la Budapesta. Lucrul acesta nu-i convenea lui Juven, căci colaborația de mai înainte a caricaturiştilor începuse să fie îngrozitor de scumpă.

Drept aceea s'a pus să-l organizeze într-o societate artistică ale cărei statute îi obliga să nu ia parte la nici o mișcare artistică din alte părți și nici membri la vre-o altă societate să nu poată fi. Faptul acesta a revoltat pe pașnicii salăhori ai pensulei și constituindu-se într'un sindicat au înscenat un boicot strășnic contra lui Juven, care stă cu revista în loc, neavând cui se adresa pentru a și procura ilustrațiile. Boicotul se vede că e bine organizat, căci editorul a fost refuzat până acum de treizeci și șapte de artiști.

— **Distincția împăratului Wilhelm II, Ehrlich, Hata.** Din Cluj se anunță că corpul profesoral al universității a ținut o sedință cu prilejul căruia unul dintre profesori a făcut propunerea ca universitatea să confere titlul de doctor de onoare lui Wilhelm II împăratul Germaniei, profesorului Ehrlich și doctorului Hata.

Cu prilejul jubileului universității din Berlin, Wilhelm a adunat din inițiativă proprie 9 milioane de mărci pentru scopuri de studii naturale, iar pentru acest serviciu adus științei merită și din partea Ungariei. Ehrlich și Hata prin invenția lor s-au câștigat merite neperitoare pentru întreaga omenire, care numai astfel îi poate arăta recunoștința.

— **Puhoiul apelor.** Toate zările franceze aduc știrea despre ravagiile apelor, cari anul acesta în două rânduri au băntuit Franța. După cât se anunță din Paris o mare parte a Normandiei de miazăzi e acoperită cu apă. Primejdia se îngâmădește și prin faptul că decâteva zile asupra țării s'a deslănțuit un orcan puternic. Ploaia cade cu nemiluita. O mare parte a orașului Caen, capitala Normandiei e înecată de apa care a pătruns prin toate colțurile și din cauza căreia uzinele electrice nu pot funcționa, și nici zăbrele nu apar. În Nanțese același situație, fabricile și tramvaiele nu funcționează. În Ondeville de groaza apei oamenii s'au refugiat pe coperișurile caselor. Vapoarele nu pot circula din cauza furtunii, și pescarii plecați în larg nu s'au mai întors cu bărcile lor. Furtunile se deslănțuesc una după alta. În Almada fulgerul a căzut asupra unei biserici care s'a aprins și din cauza ei au ars mai multe străzi ale orașului. Viforul a pricinuit însemnate catastrofe pe mare. Mai multe corăbii s'au înțelenit pe băncile de nisip, iar altele s'au cufundat.

— **Demisionarea guvernului Bosniel.** Zilele trecute se lansase știrea că Varesanin, guvernorul Bosniel își va da demisia. Știrea a fost repede desmințită, dar cu toate acestea e adevărată Varesanin are mari merite pentru întărirea militară a Bosniel și Herțegovinei, cu toate acestea în primăvară va trebui să părăsească postul ce l'a avut aci și va trece la pensie. Căuza acestei demisii neașteptate e tocmai cum se prezintă. Guvernorul Varesanin cu toată tactica de oștean îmbătrânit, politiză cu multă îndrăgire și foarte puțină prevedere, cerace l'a îndușmănit cu lumea din partea locului și aceasta ar fi fost și cauza atentatului din vară îndreptat contra lui. Lumea însă a început să se miște în provinciile

anexate, s'a schimbat și regimul și ca un curs natural trebuie să urmeze și o primenire a persoanelor. Soarta a voit ca tocmai bătrânul general Varesanin să fie hărăzit drept victimă a acestei schimbări.

— **Un domnitor milos.** De curând actualul sultan al Turciei a vizitat orașul Adrianopol și auzind pușcăriașii despre această, când a trecut cu trăsura pe lângă localul pușcăriei s'au apropiat de grilajul dela ferestre și cu glas plângător l-au chemat: Stăpâne scapă-ne de aici! Sultanaul și-a oprit trăura și le-a răspuns:

— Și eu sânt supus legilor și dacă e cineva între voi închis pentru datorii, o să îl plătesc ca să poată fi pus iarăși în libertate.

Gestul marțimos al sultanului a fost primit cu mare însuflețire de nenorociți cari acum își așteaptă libertatea.

x **Birou de informație** în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Când cumpărați ochelari**, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințos, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **O reformă în advocatură.** Deoarece proiectul lui Székely în câteva luni va deveni lege, toți aceia cari până la intrarea în vigoare a legii nu și vor câștiga doctoratul, cu doi ani mai târziu numai vor putea fi advocați independenți. Cari voiesc, ca legea nouă să nu-i stînjenească și astfel să câștige doi ani, aceia să se adreseze către Seminarul de drept al Dr.-ului Dobó (Cluj, Bolyai-utca 3.), cu ajutorul căruia în 6 săptămîni pot depune un riguros. Aceasta e foarte consult, deoarece materialul rigurosului în urma reformării universitare s'a înmulțit în mod neobișnuit. Institutul împrumută însemnările înlocuitoare de manuale, ce cuprind toate întrebările dela riguroase, din cari apoi pe cei pregătiți acasă îi pregătește pentru cursul de recapitulare scurtă. Cartea »Jogi vizsgák etétele« apărută de curind se trimite gratis. încrederea.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, din pune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeți, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari până acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituție culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scâlzi aieriane.

x **Să iai la cunoștință**, că contra ontarului, răgușelei și cel mai excelent leac este fluidul Elsa a lui Feller. Noi încă ne-am convins că vindecă dureri de piept și gât, și are efect inviorător și încetează tusea. O doză de probă 5 cor., 2 doze franco 8 cor. 60 fil. Singurul preparator este farmacistul Eugen Feller, Stublea, Centrale No. 122. (cote. Zăgrăb).

Dr. Stefan Tămășdan,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Etz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Posta Redacției.

Dlul Nicolae Ch. în Sebeșul-săseșc. Credem că după ce d. S. Medeanu a lămurit stările, așa după cum le vedeți și dv., e de prisos să mai revenim și să oferim publicului din nou priveliștea puțin frumoasă a acestor stări. Salutare.

Mercuriu. Scrisori anonime nu publicăm. Am vrea să ne comunică lucruri mai pozitive și concrete.

I. B. (Cluj). Aveți nițică răbdare și va urma.

Abu!l. Poezia dtale »Depart« este departe de-a se putea publica.

Depart de în străinătate,
Depart de părinți,
Depart de locuri iubite,

De văi mari și de stînci,
Depart de-a mea țară,
De toți frunții ei,
Depart de-a mea mindră,
Și de gurița ei,
Observ o păsărică...

Ochi buni ai, n'avem ce zice.

Posta Administrației.

Petru Laslo Kis-Szt.-Lorincz. Am primit 7 cor. pînă la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Niclin și cons.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar

prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român

de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Naszód).

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu surub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Cancelaria avocatului:
D. DIONISIE MOLDOVAN
SIBIU, Piața-mare Nr. 11.

Pe baza studiilor făcute în Statele-Unite în America de Nord preia și rezolvarea afacerilor cari stau în oareș-care legătură cu Statele Unite, în general cu străinătatea.

Fân de luncă I-ma calitate

4—5000 m.-metrice se află la subscrișul de vânzare. Ioan Prescurea, proprietar în Réten, up. Hégen (coteul Târnava-mare)

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádlér A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

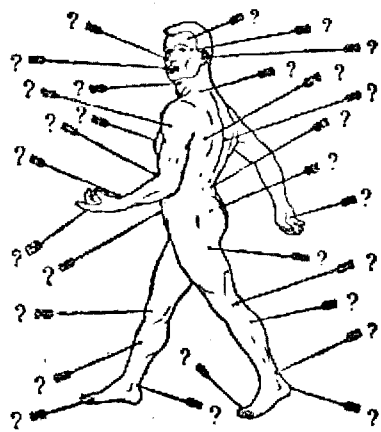
- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect — la dorință gratuit. —

Acci cari se vor provoca la ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină durerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă repede și sigur reuma, boala de nervi, junghieri, dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și de șale, căcei dureri de ochi, migrenă și alte dureri care nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgușeală, guturai, dureri pe piept și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai aducem apoi la cunoștință că mulți de oameni folosesc cu rezultat admirabil hăpurile Elsa. Rebarbara contra perturbații or stomacale, sgâr-ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, noma, indispoziție, biezare, lipsă de scaun, dureri de cecum și alte perturbații a organelor de mistuire. 6 cutii 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Centrala 122 (cott. Agram).

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un birou de informații și Agentură Românească. Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapesta, Budapest, Lajos utca No. 141. III/19.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 101209.

3 Noiembrie 1910.

Publicațiune.

A 43-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1889, împrumutul extern de Lei 50.000.000 se va efectua în ziua de 2/15 Decembrie 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru valoare nominală de Lei 487.500 în proporția următoare:

49 titluri de câte 5.000 Lei	245.000
194 » » » 1.000 »	194.000
97 » » » 500 »	4.500

340 titluri pentru o valoare nominală de Lei 487.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în

Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și totfelul de instrumente muzicale.

Prețul scoalei Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou de Măderat.

GERGELY ANDRÁS

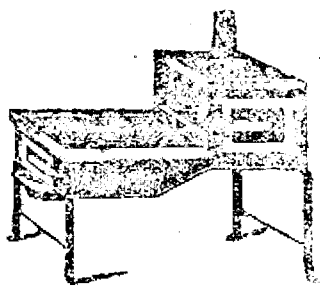
— tinichier (bădigar) —

Mare magazin de vietre de fier (șparcherturi)

Cluj-Kolozsvár, Óvár, Strada Mátyás király.

Comandele și reparațiile se primesc și execută prompt și conștiințios.

Prețuri convenabile.

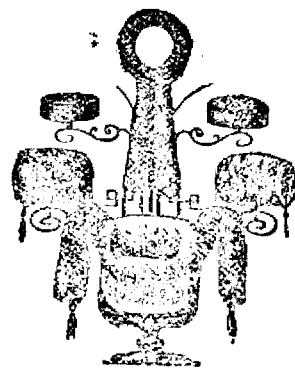

Magazinul de blănărie și cojocărie

Ilie Șteflea

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortimentă delb nărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantal-lor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

NICOLIN - Timișoara - (Centru).

str. Takarékpénztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, împlețuri, turbane, plete, transformări, peruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

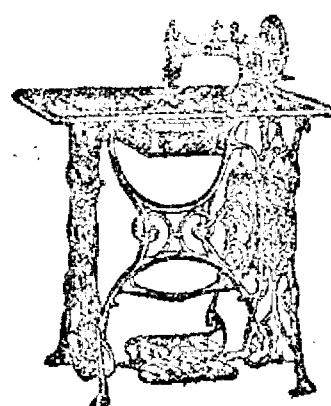
Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț — — — curent gratis și franco. — — —

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite grauit.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinite de înfierbântări, sgrăbunțe și alte necurății de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr. Excelentă pentru înălțarea mărgelei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr. Pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul înărunțit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„Ianer” apă care face părul blond. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

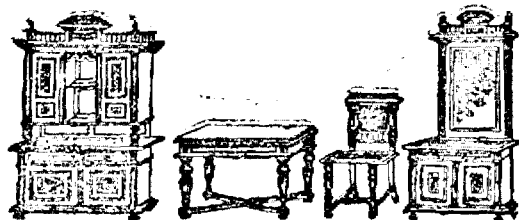
Pentru înconjurarea contrafacilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cântă ziua și la lumină. Cântăreață tânără 4, 5 fl. de 1 an 5. 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiu se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comanda se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa, Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta n 1896.

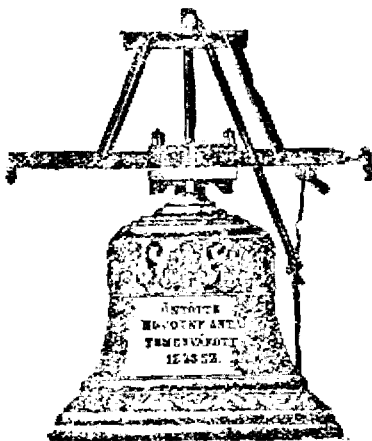
Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, presum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel acuite de crepare. Sunt recomandate CLOPOTELI GĂURITE de dânsul în te cu deosebire — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajusturi bisericesti.

Inteniat la 1883

Telefon pentru comit. și araz 493.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul „Hungaria”.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

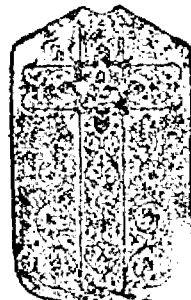
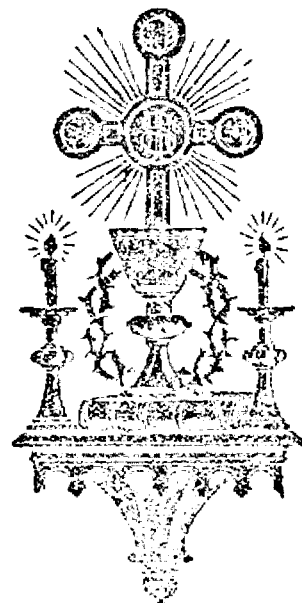
odăjdii, steaguri, cruci, statue

— sau altfel de ajusturi bisericesti —

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele lau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

OH! DOAMNE!

Mă înădușe afurisita de tuse.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1-20 cor. —

— O cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár

Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogueriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — In Győrök la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Telefon 184.

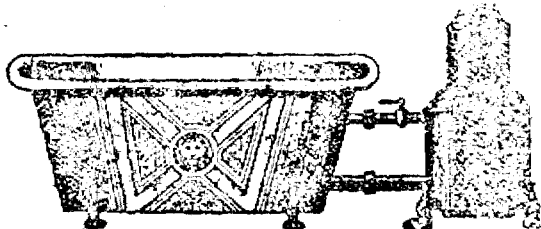
Premiat de mai multe ori.

Telefon 184.

CARL PIFFL

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de sezut și pentru copil, — scaune pentru scaldat înalțătoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și câni. Catalog de prețuri la derință gratuit.

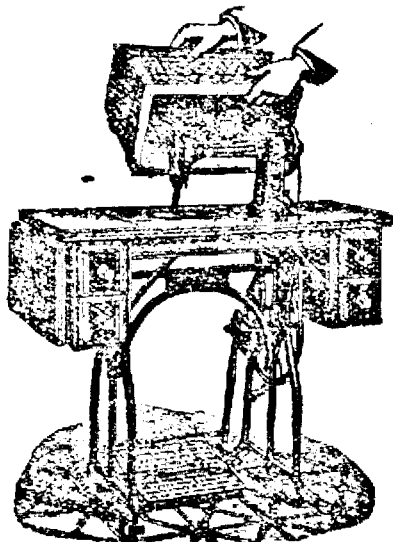
Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conduc pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes”.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune.

Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu
= ș'a transmutat =
prăvălia de coloniale
și delicatese
în edificiul „Bazar”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și
biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara
la anul 1891 cu
marea medalie
de argint.

Fondat la 1880.

**Reinhold
ZOLLER**

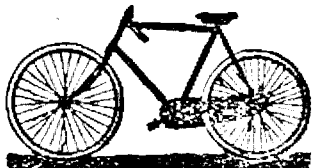
măistru mecanic
FEHÉRTÉMPLO
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă
on. public din

toată țara și provincie marele său atelier me-
hanic unde se repară tot felul de mașini
de cusut și biciclete. Ține în
depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai
bune biciclete noi, mașini
de cusut și obiecte de casă
și industrie, așa d. a.
părți singuratic de ma-
șini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

**Obiecte mai potrivite pentru
cumpărare de Crăciun**

se pot căpăta la

Intreprinderea Industrială Aradană
pentru executarea albiturilor
(Aradi fehérmű készítő iparvállalat)

Strada Weitzer János

la zidirea cea nouă a școlii de fete.

Cămăși pentru femei dela 2 cor. în sus

Halate pentru femei „ 2 „ „ „

Pantaloni „ 150 „ „

— Telefon pentru oraș și comitat 651. —

Rugăd binevoitorul sprijin al onor.
public sunt cu stimă

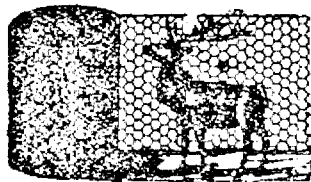
Freimann Lipót,

proprietarul întreprinderii industr.
aradane pentru executarea albiturilor.

Fabricație din țară prima calitate!

Stoboare de sârmă
tari și trainice!

În atenția
arhitecților,
agronomilor,
proprietarilor
de vii, p. vile
grădini, ter-
renuri de vi-
nitoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă

BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.

Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru ma-
șini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și
vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețete !!

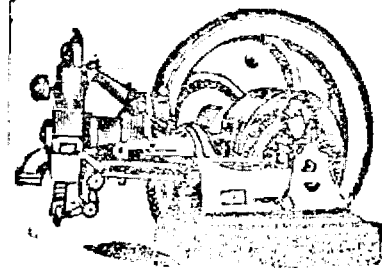
Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coș-
nițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coș-
nițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și sto-
ruri pentru ferești de orice mărime.

:: Lista și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Fabrica de motoare A. G.
din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fa-
brică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și
locomobile de benzin, ulei brut,
gaz și petrolen precum și motoare
absorbitoare de gaze. — — —

Noutăți neîntrecute.

— Generator absorbitor de gaze —
UNIVERSAL.

Spesele de mânăte și puterea de cai costă numai
1 fil. pe oră.

Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.

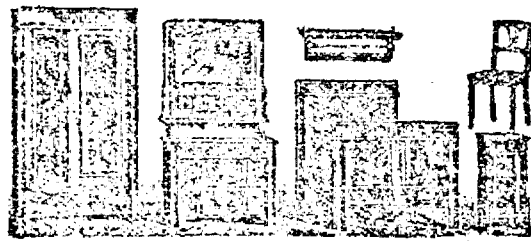
Budapesta, Teréz körút 41. — Telefon 12-91.

Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

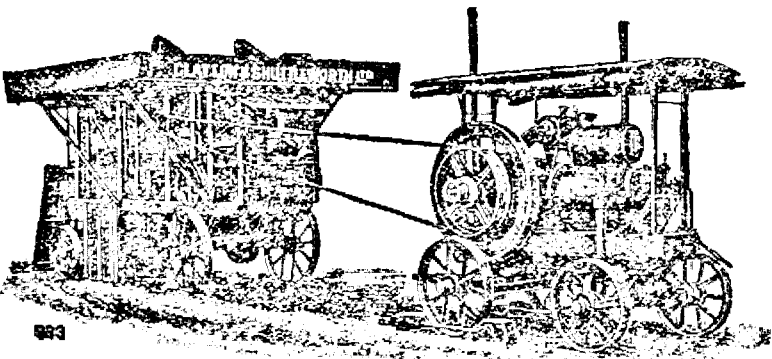
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primesc garanția cea mai extremă. Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenia și fotolii.

**Mare depozit
în CLUJ.**

Inspecția ingine-
rului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.

Tulumbe cu motor cu gaz.

Motoare cu benzină

Oleiuri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934.

**Articole de
specialitate.**

Cereți prospecturi.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterce.**Atelierul Häusler**

existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel mai modern, se recomandă onoratului public pentru

Lucrări artistice în fotografie de portret.

Înmăriri fotografice până la mărime naturală precum și portrete în ulei.

Pastel acvarelle, cadouri de Crăciun și

Anul-nou, executate după orice fotografie.

Prețuri moderate.

Chipuri durabile.

Decorat la mai multe expoziții.

Comenzile pentru Crăciun să se facă inclusive până în 20 Decembrie.

Specialist în fotografierea copiilor.

Grupuri mari în tablouri.

Prinul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru sculptura pietrelor și fabrică de pietri monumentale

GERSTENBREIN IAMÁS OS TARSA sculptor și mălestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmură, labrador, granit, albit etc. Kolozsvár, Ferenc József-ut. 25.
Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyváradi.

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiști din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Galdys« întinerește în scurtă vreme părul înărunțit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Galdys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Împedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e spiritul pentru cap »Galdys«, care împedecă formarea măreții și jupoierea pielii. — Preț 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Împăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. F6-utca 54.

**STEFAN SLADECKI UN
FABRICĂ DE MOBILE**

VIRSET

strada

Kudritzky No 44-46

: Cea mai renumită :
**mare fabrică
de mobile**
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobil-
ele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
moderate.

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
și mașini de cusut.

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”.

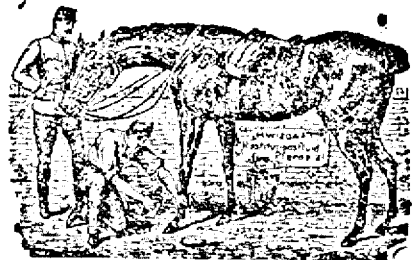
Restitutions-Fluid de Kwizda:

este apă de spălat caii, brevetată c-reg.
O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40
de ani se folosește în stațiile de curte și
alergări, în grajdurile mai mari ale singu-
raticilor ca întăritor excelent, la înțepenirea
mușchilor, etc. - La dresări are rezultat
minunat, căci dă calilor putere, să biruie
mai multă muncă. - Numai

având brevetul veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vigne-
tele brevete și învâlișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate
farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit prin:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, lăfăntul curții ces. reg. austro-ungare, reg.
române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - I.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI

ARAD,

Forray-utca Nrul 2.

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
tești, roșii, vânațe și
:: negre. ::

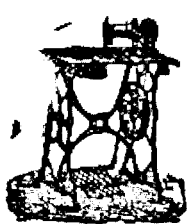
Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de toamnă

în stofe, mătăsuri, delainuri, zeyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată ma-
gazie în articlii pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Corapi împlețiți în temniță.

M. Schromm
mechanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur
marele său atelier mecanic
aranjat în Braşov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare la această branşă, precum:
maşini de cusut, biciclete,
gramofoane şi apaducte,
pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

Dózsa János mǎlestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca mǎlestru perfect în ru prepararea tuturor articolelor aparţinătoare acestei branşă precum:

guler preparative, guler boia, manşoane (muft) în executare modernă şi după cel mai elegant gust.
Blane şi tocuri de picioare, etc
Reparaturile se execută prompt.

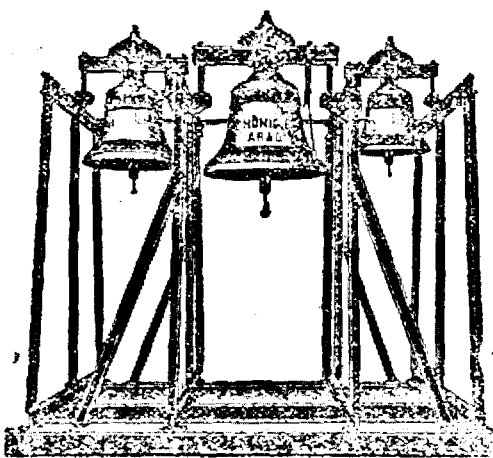
Frideric Mönig

turnătorie, fabrică de
clopote şi metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanţie pe mai mulţi ani şi pe lângă cele mai favorabile condiţii de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. şi reg. invenţie proprie, cari au avantajul că laşi cu ori-ce alte clopote la turnarea unui şi aceluiaşi tare şi cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti şi postamente de fer, prin a căror întrebuinţare clopotele se pot scuti de orepat chiar şi cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum şi turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de preţuri şi cu ilustraţiuni — la dorinţă se trimite gratis.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc şi de icoane sfinte în
Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregăteşte gratis tot felul de planuri pentru iconostase şi plafoane bisericeşti.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară şi duleie.

Aduc la cunoştinţa on. public că mi-am mutat ospătăria din Boros-Béni-tér No 2 la No 4, vis-à-vis de moara Széchenyi.

Vinuri curate, bucătărie gustoasă, în fie-care Vineri tocană de peşte, trebere şi rachiu de prună.

Roagă binev. sprijin
Égető Jánosné.

Motoare şvedeze
pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziţie orizontală şi verticală.

Maşini motorice ieftine şi sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare
cu benzină,
în cea mai bună execuţie!
Execuţie promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de maşini agricole
Bpest, VI., Teréz-körút 21.

Cereţi catalog.

**Câteva cuvinte asupra
boalelor secrete!**

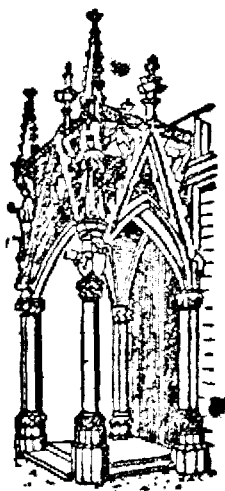
E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulţimea acelor oameni, a căror sânge şi sucuri trupesti sunt atrofiate şi cari în urma uşurinel din tinereţe şi prin deprinderi rele şi-au sdruncinat sistemul nervos şi puterea spirituală. E timpul suprem ca acest stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei desluşiri binevoitoare, sincere şi amănunţite în tot ce priveşte viaţa sexuală — trebuie să fie cineva cărui oameni să-i încredinţeze fără teamă, fără sfială şi cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori şi cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conştiinţos, care ştie să dea asupra vieţii sfaturi bune sexuale şi stie a ajuta şi mormurii ce deja eventual există, atunci apoi va înecă existenţa boalelor secrete.

De o chemare atât de măreaţă şi pentru acest scop e Institutul renumit în toată tara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum Körút 13. unde pe lângă discreţia cea mai strictă, primeşte ori cine (atât bărbaţi cât şi femei) desluşiri asupra vieţii sexuale, unde sângele şi sucurile trupesti ale bolnavului se curăţă, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se liniştesc.

Fără conturbarea ocupaţiunilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede şi radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar şi cazurile cele mai neglece, ranele sifilice boalele de țevă, băgică, nervi şi sira spinării, începăturile de confuzie a minţii, urmările onanilor şi ale sifilismului, erecţiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbăteşti (impotenţă), vătămurile, boalele de sânge, de piele şi toate boalele organelor sexuale femeieşti. Pentru femei e sală de aşteptare separată şi eşire separată. În ceace priveşte cura, departarea nu este piederă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunţit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălţura numai marca de răspuns). Limba română se vorbeşte perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorinţă se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijeşte şi de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. şi până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, dela 1 Nov. IV., Muzeum körút 13.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —
sculptor şi pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETHI. —

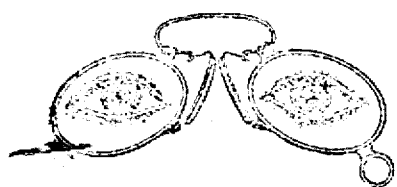
Lucrări: Sculptură şi monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ş. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rîjniţi — — pentru sămânţă şi sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust şi execuţie specială, pe lângă — — preţurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit desenhuri, rezervându-se dreptul de — proprietate. — Vă rog să fiţi atenţi la firmă. —

Karl G. Sadler ciasornicar
giuvaergu
și optic în
Bestercze, Spital-gasse 23.
- (lângă „Hotel Sahling“).

Mare magazin de:

clasornice de buzunar

din aur argint și din nickel.

Orologe de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint

Articlii optiei și

ochelari de

— Ratenow. —

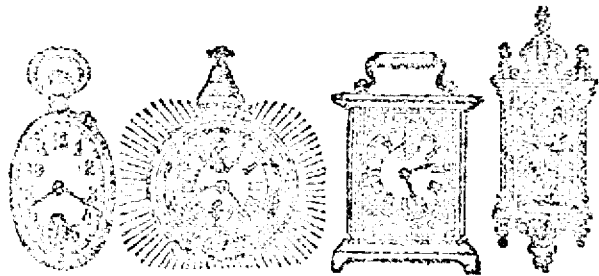
Reparările a tot felul

de arți în branșa

aceasta se efectuează

cu constiințiozitate și

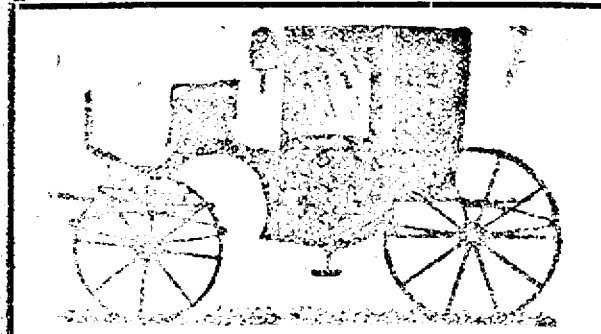
cu prețuri moderate.

MAJOROS JÓZSEF

— fabricant de trăsuri —

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Reparături și orice
lucrări din ramul
acesta se efectuează
repede și prompt.
Lucru bun, serelciu
solid și constiințios

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ti-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință
pentru **foc**

cereti. deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-
restrăul propriu circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

Co'orez (văpsesc) și curăț chemic: totfelul
de vestminte bărbătești, femeiești și copil-
lărești, pardesii și paltoane, în întregime
fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, per-
dele, dantele, broderii, mănuși, borangi-
curi etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se
spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare,
în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbă-
tești, etc., cari prin mașinele mele de călcat
ajung la un luciu încît nu se pot deosebi de
cele mai noi. — Comandele cu posta se expe-
— diază punctual și cu acurateță. —

Fillala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(În casa bisericii române).

— **Prăvălie Nouă!** —

**MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU
GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.**

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate
încadrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele
mai moderate tot-felul de lucrări în branșa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execut prompt.

Rugînd binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă:

Freimann József.

— **Prăvălie Nouă!** —

Mautner R.

Mi-au sosit prin o cumpărare favo-
rabilă articlii de ieftinătate senzațio-
nală pe cari le vînd cu prețuri nemai
pomenit de ieftine și anume: barcheturi
fine, stofe, voaluri, delinuri, saphire engleze,
chifon, pânze, canavaț, măsăie și covoare pe
pat. Linuri engleze pentru costume, stofe
engleze bărbătești cu jumătate preț, co-
voare și alți articlii în branșa aceasta. Pânze
veritabile de Rumburg pe jumătate preț. —

Păvălia este deschisă dimineața dela 7—12, d. a. dela 2—7 1/2

Bazarul ieftin alui MAUTNER R. Arad, STRADA HUNYAD 15.

Atențiune !

▲ SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE ▲
 ▲ :: ARDELEAN :: ▲

TRANSSYLVANIA

▲ Str. Cîsnădel 5. **SIBIU.** Str. Cîsnădel 5. ▲

Recomandă

Asigurări împotriva focului
 pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile,
 etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții
 (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori ce informații în birourile Direcțiunii, strada Cîsnădel Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune !

Carol Tartler pălărier
 Besztercze, Strada Bantler 11.

Isi recomandă bogatul depozit, asortat cu
tot-felul de pălării

tari, de păslă pentru bărbați și copii, cum și pelerine și berete (șapci) pentru bărbați femei și copii, dela cele mai ieftine până la cele mai bune calități. Apoi **pălării țărănești** care își păstrează culoarea originală pelângă garanție. Produse proprii, asupra căror se atrage îndeosebit atenția publicului provincial. Se primesc totfelul de **reparațiuni** precum și vopsire **pălărilor vechi** din păslă ori paie pe lângă serviciu conștiințios. — Prețuri moderate. Pentru buna calitate a pălărilor provăzute cu fotografia mea proprie drept brevet, primesc cea mai extremă și solidă garanție.

Eugen Lieblich
 — fotograf —
 Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
 Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

= Execută totfelul de icoane artistice. =
Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul. — Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios. — Prețuri moderate. Cu destulă servesc.

***** Prăvălie nouă în Arad. *****

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabile de China, astfel, că pot să satisfac pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

In atelierul meu de reparație se execută foarte artistic tot-felul de obiecte în această branșă, ceasornice și se reparaază și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negătător și industriaș e: **Promptitudine, ieftinătate și încredere.**

Speriez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a execuției de obiecte să conveng on. public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
 ceasornicar și bijutier.

Lângă Hotel Central.

Hunvald Gyula

magazin de porțelanerie, articole de argint de china și lampe.

Kolozsvár, Kossuth Sasz-u. Nr. 3 (casa proprie).

Recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — magazinul său nou asortat cu articole de sticlărie, porțelan, argint de china și lampe unde se găsesc obiecte de bucatărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai luxoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu culant și foarte punctual.

Kucses Károly atelier de mașini în **Makó**

▲ ▲ ▲

Recomandă pompele sale mai noi cu lanț brevetate fabricate în atelierul propriu care au preferință, că sunt ieftine, nu îngheață, foarte durabile, ocupă loc puțin, umblă ușor și sunt atât de plăcute, încât sunt o podoabă pentru curte. Catalog de prețuri la dorință — se trimite gratuit: **Kucses Károly, Makó** — (Măcșu, comitatul Csanádului).

Apa-ducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, săsărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.